

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

ISSN 1581-9027

zelena dežela

št. 184 / junij 2024

Glasiló Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

» ROMAN
ŽVEGLJČ

predsednik

Začela se je sezona intenzivnega dela v kmetijstvu, še vedno se sejejo nekatere poletne kulture, kot so koruza, soja in različne zelenjadnice. Konec junija in do sredine julija se bo žela pšenica. Zaradi ruske agresije na Ukrajino in podražitve vhodnih surovin za kmetijsko pridelavo slovenski kmetje žetev pričakujejo v finančni negotovosti.

Kmetijske organizacije medtem nadaljujejo pogovore s kmetijsko ministrico Matejo Čalušič in drugimi pristojnimi ministri glede tridesetih protestnih zahtev. Ena ključnih je bila izpolnjena. Izvzetje plačil OMD iz obdavčitve, ki ga je v začetku tega meseca napovedalo finančno ministrstvo, je velik premik v smeri izboljšanja položaja slovenskih kmetov. S temi plačili si kmetije na območjih OMD pokrivajo samo del stroškov. Za primer: če so izplačila v višini sto evrov, so izplačana sredstva samo v višini šestdeset evrov, največ do šestdeset odstotkov kalkulacijskih stroškov. Pričakujemo, da bo sledila izpolnitev tudi ostalih protestnih zahtev. Sodelovanje z vlado, kakršnakoli že je, leva ali desna, je za Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije ključnega pomena, saj le tako lahko dosežemo razumevanje in upoštevanje položaja, v katerem je slovenski kmet.

Začetek poletja je zaznamoval tudi hrvaški prevzem dveh kmetijsko-živilskih podjetij, in sicer Panvite ter Celjskih mesnin. Vsak lastnik ima pravico s svojo lastnino početi, kar želi, jo upravljati ali prodati. Zadnje prodaje dokazujejo, da v Sloveniji nismo imeli strategije, kaj narediti z živilsko industrijo. Edina strategija je bila, da smo jo prodajali, namesto da bi vanjo vlagali kapital in jo razvijali, da bi bila konkurenčna. Novi lastniki Panvite so dobili v uporabo več kot tri tisoč hektarjev kmetijskih zemljišč, ki jih Panvita najema od države. Država bi si morala vzeti pravico, da lahko s svojo lastnino sama razpolaga. Druga težava, na katero je zbornica opozorila, pa je neenakost pravnih in fizičnih oseb, ki najemajo kmetijska zemljišča od sklada. Zbornica je vladi predlagala takšno spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih, da se pravne osebe izenačijo s fizičnimi in da prenos zemlje pri prodaji ne bi bilogoč.

Želim vam poletje brez neurij in uspešno žetev.

VSEBINA

NA KRATKO	Aktivnosti in dogodki	4
POGOVOR	Potrebujemo evropsko primerljivo zakonodajo	7
	Nova predsednica ZSPM stavi na sodelovanje	8
	Kako lahko kmetije optimizirajo davke	10
V SREDIŠČU	Kdaj se kmetom splača vstopiti v sistem DDV	12
	Dohodnina pri obdavčitvi kmetov	13
	Trnova pot do odškodnin	14
	GURS preverja skalovitost zaradi bonitetnih točk	15
ZASTOPANJE	Umeščanje sončnih elektrarn na kmetijska zemljišča	16
	KGZS – vaš partner in zaveznik	17
	Objestne vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju	18
	Za živalim prijazno in uspešno prašičerejo	19
	Znanje je dosegljivo	20
SVETOVANJE	Interaktivne inovacije kot orodje pri svetovanju	21
	Odpadna hrana malo drugače	22
	Hrana in zdravje	23
	Aktivne spodbude za ekološko kmetovanje	24
	Dobra izkušnja za ponudnike in kupce	25
PROMOCIJA	Svetovni pogled na turizem na kmetijah	26
	BonitaSi kot primer dobre prakse	27
	Sejem AGRA, 62-ič tradicionalno svež!	28

KAKO DO INFORMACIJ NA KGZS

SPLOŠNE INFORMACIJE

Tel.: 01 513 66 00, e-naslov: kgzs@kgzs.si, www.kgzs.si

UREDNIŠTVO ZELENE DEŽELE

Tel.: 01 513 66 40, e-naslov: zelena.dezela@kgzs.si

Zelena dežela št. 184, junij 2024 • Zelena dežela je glasilo Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, ki izhaja šestkrat letno in je za člane KGZS brezplačno. • Uredništvo: KGZS – Zelena dežela, Gospodinjina ulica 6, 1000 Ljubljana, tel.: 01/5136640, e-pošta: zelena.dezela@kgzs.si, splet: www.kgzs.si • Odgovorni urednik: Robert Peklaj • Novinarja: Aleksandra Trupej in Marjan Papež • Fotografija na naslovnici: Robert Peklaj • Tehnično urejanje: Andrej Lombar • Jezikovni pregled: Marjana Cvirn • Fotografije: arhiv KGZS (če ni drugače navedeno) • Tisk: Salomon, d.o.o. • Naklada: 102.000 izvodov • ISSN 1581-9027, spletna izdaja ISSN 2536-2119

Rezultati volitev v organe Zadružne zveze Slovenije, z.o.o.

Članice Zadružne zveze Slovenije, z.o.o. (59 zadrug in tri pravne osebe) so konec maja na 52. rednem občnem zboru v organe Zadružne zveze Slovenije, z.o.o. volile predsednika, 14 članov upravnega odbora ter predsednika in štiri člane nadzornega odbora.

Za predsednika upravnega odbora Zadružne zveze Slovenije, z.o.o., ki je je hkrati tudi predsednik zveze, je bil izvoljen dosedanji predsednik **Borut Florjančič**. Za predsednika nadzornega odbora Zadružne zveze Slovenije, z.o.o., je bil izvoljen **mag. Marko Jurak**, direktor KZ Šmarje.

Nekateri pomembni roki

Do kdaj?	Kaj?
31. 7.	Osem čebelarških razpisov: za obnovo čebelnjakov; nakup čebelarške opreme; sofinanciranje zdravil; izdelavo satnic; nakup sadik medovitih rastlin; vzdrževanje čebelnjakov in družin za prenos znanja; vzreja matic, pašni redi
19. 8.	IRP02 – 1. javni razpis za podintervencijo naložbe kmetij v okviru intervencije IRP02 naložbe v dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev za leto 2024
26. 8.	IRP16 – 1. javni razpis za podintervencijo naložbe kmetij v okviru intervencije IRP16 naložbe v prilagoditev na podnebne spremembe pri trajnih nasadih za leto 2024
29. 8.	IRP10 – 1. javni razpis za podintervencijo podpora za ustanovitev in začetno delovanje kolektivnih oblik sodelovanja v kmetijskem in gozdarskem sektorju
30. 8.	IRP05 – 1. javni razpis za intervencijo izvedba agromelioracij in komasacij kmetijskih zemljišč, podintervencija izvedba komasacij kmetijskih zemljišč
23. 9.	IRP06 – Javni razpis za intervencijo naložbe v ureditev gozdne infrastrukture (IRP06) za leto 2024
Do porabe sredstev	Podukrep 8.4 – 3. javni razpis za operacijo Ureditve gozdnih vlak, potrebnih za izvedbo sanacije gozdov iz PRP 2014–2020
Do datuma zaprtja	Podukrep 8.4 – 7. javni razpis za odpravo škode in obnovo gozda iz PRP 2014–2020

Nekateri pomembnejši dogodki

Kdaj?	Kaj?
30. 6.	Kmečki praznik Skupnosti južnokoroških kmetov in kmetov; Galicija, Pri Zenkelnu
6. 7.	38. državne in 15. mednarodne kmečke igre, Šentjur pri Celju
24.–29. 8.	Sejem AGRA, Gornja Radgona

Zbral: Ma. P.

Pozitivne spremembe za agrarne skupnosti

Državni zbor je konec aprila 2024 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o agrarnih skupnostih (ZAgrS-B), ki je bil v Uradnem listu RS objavljen 7. maja, velja pa od 8. maja 2024 naprej.

ZAgrS-B je podaljšal rok za vzpostavitev agrarnih skupnosti po ZAgrS. Rok se je z datuma 13. april 2027 podaljšal za dodatna tri leta: agrarnim skupnostim je z novelo ZAgrS-B omogočeno, da se po ZAgrS preoblikujejo in registrirajo do 13. aprila 2030. Podaljšanje roka sledi namenu, da se čim več agrarnih skupnosti registrira po ZAgrS, kar jim bo omogočilo lažje delovanje in obstoj. V komunikaciji z agrarnimi skupnostmi ugotavljamo, da agrarne skupnosti zanima preoblikovanje po ZAgrS, a so dedni postopki po dedičih iz Slovenije in še posebej dedičih iz tujine zamudni. Sodišča bodo morala ob pomoči in sodelovanju dedičev in njihovih družin čim prej zagotoviti izvedbo dednih postopkov za osebe, ki so že pokojne, a še vedno vpisane v zemljiški knjigi kot solastniki ali skupni lastniki. S tem bodo agrarnim skupnostim, ki delujejo po Zakonu o ponovni vzpostavitvi agrarnih skupnosti ter vrnitvi njihovega premoženja in pravic (ZPVAS), omogočila preoblikovanje za obstoj in delo po ZAgrS.

Prav tako je smiselna rešitev ZAgrS-B, da se podaljša rok zahtevati neodplačen prenos deleža države na agrarno skupnost, če se agrarna skupnost z večino vseh glasov tako odloči na občnem zboru. Določba o prenosu deleža države na solastnini ali skupni lastnini v agrarni skupnosti od sprejema v aprilu 2022 še ni zaživela, 13. aprila 2024 pa je poteklo dvoletno obdobje za njeno izvedbo. Novela ZAgrS-B je obdobje za prenos deleža države na člane agrarne skupnosti postavila na tri leta, to je do 8. maja 2027.

Veseli nas pripravljenost Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Državnega zbora, da sta prisluhnila stanovski organizaciji, ki združuje agrarne skupnosti, in pripravila predlog zakona, s katerim se je ZAgrS izboljšal. Kljub noveli ZAgrS-B bomo opozarjali na potrebnost urejanja davčne problematike agrarnih skupnosti, predvsem, da agrarno skupnost kot celoto v davčnih postopkih odmere NUSZ ali davka na promet z nepremičninami zastopa predsednik agrarne skupnosti, smiselna bi bila tudi jasna določba, da je prenos deleža iz države in občine na agrarno skupnost neobdavčen.

Gašper Cerar, KGZS

Dva razpisa za trajne nasade

Konec maja sta bila objavljena dva javna razpisa v skupni višini 6.000.000 evrov za naložbe v ureditev trajnih nasadov. Od tega je 3.000.000 evrov namenjenih za naložbe kmetij in 3.000.000 evrov za naložbe pravnih oseb ter samostojnih podjetnikov posameznikov v okviru intervencije IRP02 za dvig produktivnosti in tehnološki razvoj, vključno z digitalizacijo kmetijskih gospodarstev za leto 2024.

Vloge je mogoče vložiti od 24. junija do vključno 19. avgusta 2024 do 14. ure. Namen intervencije IRP02 je spodbujanje vlaganj v dvig produktivnosti in dodane vrednosti kmetijskih proizvodov ter izboljšanje dostopa do trga. Predmet podpore so naslednje naložbe:

- postavitev ali obnova trajnega nasada, razen pri vinogradih (GERK 1211), kjer je upravičena le postavitev novega nasada,
- postavitev zasebnega namakalnega sistema in nakup namakalne opreme,
- nakup in postavitev mreže proti toči ter zaščitne folije proti pokanju in ožigu plodov,
- nakup kmetijske mehanizacije za postavitev mreže proti toči,
- nakup mehanizacije za protislansko zaščito (razen oroševanja),
- nakup in postavitev opreme za tretiranje razmnoževalnega in sadilnega materiala trte z vročo vodo.

Več informacij lahko dobite na info točkah KGZS: www.kgzs.si/ zbornica-svetuje/razpisi/info-tocke.

Aktivnosti in dogodki

Pregled dogajanj in novosti ter dejavnosti zbornice

KGZS skrbi usoda državnih kmetijskih zemljišč

Hrvaška storitvena družba Mplus je postala 51-odstotna lastnica prekmurske agroživilske skupine Panvita. Skupina Panvita je ena največjih agroživilskih družb v državi. Deluje v primarnem kmetijstvu, živilskem sektorju in proizvodnji trajnostne energije. V Sloveniji zaposluje več kot 700 ljudi in obdeluje več kot 3500 hektarjev kmetijskih zemljišč, ki jih, kot je opozoril predsednik KGZS Roman Žveglič, najema od Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, za katera novi lastniki avtomatsko pridobijo zakupne pogodbe: »Ko se je Perutnina Ptuj prodajala ukrajinskim lastnikom, je KGZS predlagala spremembo zakona o skladu, da se pogodba ob menjavi lastnikov prekine in da gredo v nove najemne pogodbe. Država bi si morala vzeti izključno pravico, da lahko s svojo lastnino sama razpolaga. Ne vemo, kako se bodo stvari vrtele naprej, tuji lastniki imajo svoje vire, svojo strategijo in to lahko dolgoročno oslabi prehransko varnost Republike Slovenije.«

KGZS je v začetku maja na 17. redni seji upravnega odbora podprla sklep, da bo vladi predlagala spremembo zakona o kmetijskih zemljiščih v delu, ki opredeljuje univerzalno pravno nasledstvo pri pravnih osebah. Pri kmetijah univerzalnega pravnega sredstva že sedaj ni. S tem bi zakonsko izenačili pravne osebe s fizičnimi pri zakupu kmetijskih zemljišč v lasti RS. Prav tako bo KGZS predlagala uvedbo kapice na ukrepe kmetijske politike v prihodnjem strateškem načrtu.

Novosti pri identifikaciji in registraciji prašičev

S prvim majem 2024 se je v Sloveniji spremenil sistem identifikacije in registracije prašičev. V veljavo je stopil nov pravilnik o identifikaciji in registraciji prašičev. Med pomembnejše novosti spadajo poročanje o vseh spremembah v staležu, vključno z rojstvi in smrtmi, poročanje po kategorijah, dvojniki ušesne znamke, elektronski spremni list in uvedba mobilne aplikacije. S sprejemom novega pravilnika se zagotavlja varovanje zdravja ljudi in živali ter omogoča sledljivost živali za obvladovanje nalezljivih bolezni in izvajanje ukrepov kmetijske politike, je povzel Jernej Vrtačnik s Sektorja za živinorejo na KGZS.

V aprilu so kmetijska gospodarstva (kmetije) za obrate, ki so bili v začetku aprila registrirani za rejo prašičev in so imeli v letu 2023 ali 2024 premike živali ali druge dogodke, po pošti prejeli obvestilo o novem sistemu in kodo za aktivacijo aplikacije Volos.

Prašiče se lahko redi le v registriranem obratu na kmetiji. Sistem identifikacije in registracije prašičev velja za rejo vseh vrst prašičev, vključno z divjimi prašiči v oborah, ne glede na število živali in ne glede na trajanje reje prašičev. Rejci morajo voditi register prašičev na gospodarstvu v pisni ali elektronski obliki, tako da je zagotovljena preglednost informacij. Če se vodi register v elektronski obliki, mora biti ob izvajanju uradnega nadzora zagotovljen izpis v ustrezni obliki. Register mora v vsakem trenutku odražati stanje v naravi in rejec mora informacije o dogodkih in register vpisati takoj po izvedenem dogodku.

Kmetije, ki redijo do pet prašičev letno za lastno domačo porabo, lahko uveljavljajo izjemo za nekomercialne obrate. Uveljavljanje te izjeme ni obvezno – kdor izpolnjuje pogoje, se lahko odloči, ali bo prašiče redil kot nekomercialno dejavnost (izključno lastna poraba) ali kot komercialno dejavnost (če želi prašiče prodajati). Če se kmetija opredeli kot prašičerejski obrat, ki redi prašiče za lastno porabo, rejec ne sme izvajati razmnoževanja, mora imeti ustrezne prostore

za rejo prašičev, ki morajo biti rojeni v Sloveniji in jih rejec premika le v klavnico za storitveni zakol za lastno porabo.

Rejci morajo poskrbeti, da se prašiče v obratu rojstva čim prej identificira. Živali morajo biti identificirane najkasneje na dan, ko zapustijo obrat. Če ostanejo v obratu po starosti devet mesecev, jih je treba identificirati preden dopolnijo to starost. Prašiče se identificira skupinsko s »skupinsko identifikacijsko številko« oziroma SIŠ. Za vse dodatne informacije glede novega pravilnika o identifikaciji in registraciji prašičev se lahko prašičerejci obrnejo na najbližji kmetijsko-gozdarski zavod ali UVHVVR- Sektor za identifikacijo in registracijo ter informacijske sisteme na številko 01 300 13 66.

Najpomembnejše obveznosti prašičerejcev so:

- registracija kmetijskega gospodarstva in obrata (kmetija), na katerem redi prašiče,
- izvedba začetnega popisa živali na kmetiji (po kategorijah in skupinski identifikaciji živali – SIŠ),
- identifikacija in označitev prašičev, ki so se rodili na kmetiji,
- nadomeščanje izgubljenih ušesnih znamk z dvojniki, ki imajo enako SIŠ, kot je bila originalna,
- ob prodaji prašičev (odhodu iz kmetije) izdaja spremnega lista in prigrasitev informacije v CRPš,
- ob spremembah staleža in kategorij (pogin, zakol doma, prevedba med kategorijami idr.) prigrasitev informacije v CRPš,
- ob nakupu prašičev (prihodu na kmetijo) prigrasitev informacije v CRPš,
- vodenje registra prašičev na kmetiji in hranjenje dokumentacije,
- ob prodaji prašičev v drugo državo podaja najave na OU UVHVVR z namenom izdaje predpisanega spričevala.

12. maj – rojstni dan zbornice

Živimo v časih, ki kmetom, kmetijstvu in pridelavi hrane v Sloveniji niso najbolj naklonjeni. V besedah se večina zaveda pomena kmetijstva in lastne pridelave hrane, dejanja pa pogosto umanjajo. Zato je pomembno, da v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije (KGZS), ki ima močno strokovno podporo v javni službi kmetijskega svetovanja, službi za kontrolo in selekcijo v živinoreji, pravni ter drugih službah, na demokratičen in strokovno argumentiran način zastopamo interese kmetijstva, gozdarstva in podeželja. Tako vplivamo na oblikovanje zakonodaje, da dejavnosti ne ovira, ampak jo spodbuja.

V nedeljo, 12. maja, je minilo 24 let, odkar je bila leta 2000 po dolgih letih političnega usklajevanja z zakonom ustanovljena Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Nastanek zbornice ni bil samoumeven, zato je pomembno, da stanovsko organizacijo ima-

mo, jo izboljšujemo in prek nje zastopamo interese kmetijstva, gozdarstva in podeželja. Zbornica je v interesu tako članov kot države. Z ustanovitvijo zbornice si je namreč država zagotovila reprezentativno organizacijo – reprezentativnega sogovornika, ki zastopa različne interese članov, ki izhajajo iz različnih naravnih, socialnih in gospodarskih razmer.

Celovit zbornični sistem prek mreže kmetijsko-gozdarskih zavodov je jamstvo, da ima sleherni član zbornice dostop do strokovne in drugih pomoči. Več kot dve desetletji izkušenj take organiziranosti kažejo, da bi bili večji posegi v ustroj organiziranosti stroke in zastopstvene vloge kmetov za kmetijstvo zelo tvegani, ob tem pa se zavedamo, da jer potrebno nenehno izboljševanje delovanja zborničnega sistema.

»Pri vseh izzivih Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije s svojimi strokovnimi službami skrbi za prenos znanja do svojih članov. S tem ima tudi Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano usposobljeno službo za izvajanje ukrepov skupne kmetijske politike in drugih politik, predvsem pa neposredne povratne informacije, kaj izvedba le-teh pomeni v praksi.

Pri tako organizirani zbornici imajo člani možnost, da vplivajo na delo strokovnih služb. Člani imajo tudi možnost sooblikovanja kmetijske politike. Ta pa je, kot vsaka politika, preplet pogajanj in kompromisov, kjer nikoli ni možno vsem ustreči,« je ob obletnici zbornice povedal predsednik **Roman Žveglič**.

Že 35. Dobrote slovenskih kmetij

V Minoritskem festivalu na Ptujju je od 17. do 19. maja potekal 35. festival Dobrote slovenskih kmetij. Prireditelj je slavnostno odprla njena častna pokroviteljica, predsednica države dr. Nataša Pirc Musar. Na največji vseslovenski prireditvi na področju razvoja in promocije slovenskega podeželja je bilo ocenjenih 888 dobrot s 450 kmetij v 17-ih skupinah. Podeljenih je bilo 790 priznanj. V preteklih 35-ih letih je bilo podeljenih že 24.450 priznanj.

Uvodni nagovor je imela predsednica države dr. Nataša Pirc Musar, ki je povedala, da festival povezuje pridelovalce, predelovalce in ljubitelje slovenske hrane ter da številčna udeležba potrjuje naklonjenost ljudi do lokalno pridelane hrane. »Tu sem, da podprem kmetijstvo in poudarim vlogo lokalno pridelane hrane za blaginjo ljudi. Vsakokrat, ko smo v trgovini ali na tržnici, se moramo zavedati posledic naše izbire. Odločitev za slovensko hrano je izraz spoštovanja do naše identitete in zavedanja, da smo za ohranitev podeželja soodgovorni vsi,« je dejala.

Predsednik Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije Roman Žveglič se je zahvalil predsednici RS za častno pokroviteljstvo festivala. Zahvalil se je vsem sodelavcem in KGZ Ptuj ter kmetom. »Tukaj je zmes prenosa znanja, tradicije s sodobnimi prijemi. Tega kmetom ne more vzeti nihče. Če teh razstav ne bi bilo, bi se moralo o tem začeti razmišljati danes,« je povedal.

Andrej Rebernišek, direktor ptujskega zavoda, je povedal, da je

obisk predsednice potrditev, da si slovensko podeželje zasluži tak festival: »Ne bi smelo biti Slovenca, ki ne bi obiskal Dobrot slovenskih kmetij. Kot smo ponosni na športnike, moramo biti tudi ponosni na naše podeželje.«

KGZS uspela z izvzetjem OMD iz obdavčitev

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) pozdravlja odločitev Ministrstva za finance (MF), da bodo plačila OMD v celoti izvzeta iz obdavčitve. S tem je razrešena ena ključnih protestnih zahtev kmetijskih organizacij.

Na območjih OMD je 45.000 kmetij, od tega 10.000 mladih kmetij, gre pa za 338.000 hektarjev kmetijskih zemljišč. Kmetje, ki pridelujejo hrano v težjih pridelovalnih pogojih, imajo izredno visoke stroške, ki jih izračun katastrskega dohodka ne vključuje. »To so kmetije, ki so podrejene težkim razmeram kmetovanja in s tem bodo ti kmetje lažje kmetovali,« je dejal predsednik Sindikata kmetov Slovenije Anton Medved.

Hribovske kmetije v prvi vrsti opravljajo okoljsko funkcijo. Z ohranjanjem kmetijske dejavnosti v takšnih pogojih pridelave namreč te kmetije preprečujejo zaraščanje in ohranjajo tradicionalno kulturno krajino ter poseljenost podeželja tudi v okoljih, ki so tako s stališča izvajanja gospodarskih in družbenih dejavnosti bistveno manj konkurenčna (poleg naravnih omejitev in z njimi povezane razdrobljene posestne strukture tudi večja razpršenost poselitve, slabša komunalna opremljenost, dostopnost storitev ...), pa vendarle ključnega pomena s stališča skladnejšega regionalnega razvoja države in razvoja zelenih delovnih mest (npr. zeleni turizem).

S temi plačili si kmetije na območjih OMD pokrivajo samo del stroškov: »Kalkulacije, ki določajo višino plačil za te težje pridelovalne pogoje, se pravi za obdelovanje strmih, manj rodovitnih površin, so seveda precej višje, kakor pa so sredstva, za katera kmetje dobijo plačano. Za primer: če so izplačila v višini 100 evrov, so izplačana sredstva samo v višini 60 evrov, največ do 60 % kalkulacijskih stroškov,« je povedal predsednik KGZS Roman Žveglič.

S plačili OMD je do leta 2022, ko je bila sprejeta novela Zdoh-2AA, država tem kmetijam priznavala višje stroške zaradi izvajanja tehnologij, ki presega običajne tehnologije, in s tem splošni družbeni interes. S 50-odstotno obdavčitvijo plačil OMD bi se številnim kmetijam na teh območjih poslabšal ekonomski in socialni položaj, saj je obdavčitev vplivala tudi na zmanjšanje pravic do socialnih transferjev, zlasti pri družinah z mladoletnimi in šolajočimi otroki. Prav zato je bila to ena ključnih protestnih zahtev kmetijskih organizacij. Predsednik Sindikata kmetov Slovenije Medved je izrazil zadovoljstvo, da je vlada kmetom prisluhnila: »Menimo, da je to prvi korak k uspešni razrešitvi protestnih zahtev, ki so še odprte.«

Kaj oziroma kje je tržnica

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) pripravila Pravilnik o izjemah glede tržnih standardov za prodajo svežega sadja in zelenjave na registriranih tržnicah in za neposredno dostavo. Na pravilnik je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) v okviru javne obravnave in na usklajevalnem sestanku podala več pripomb in predlagala, da se pravilnik predstavi pristojnim strokovnim odborom na KGZS in skupaj z njimi razreši odprta vprašanja in pomisleke.

S tem namenom so se 14. maja s predstavniki MKGP in Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) sestali s člani strokovnega odbora za zelenjadarstvo, strokovnega odbora za sadjarstvo in strokovnega odbora za dopolnilne dejavnosti. Sestanka so se udeležili tudi predstavniki Združene zveze Slovenije in predstavnica Združenja sadjarjev Brda.

Na seji so predstavniki MKGP in UVHVVR najprej predstavili zakonodajne okvire EU za tržne standarde za sveže sadje in zelenjavo (Uredba (ES) št. 1308/2013; Uredba komisije št. 543/2011; Uredba komisije št. 2429/2023 o določitvi podrobnih pravil za sektor sadja in zelenjave) ter mednarodne standarde, ki so opredeljeni v UN/ECE ali v OECD. Nato je sledila predstavitev predloga Pravilnika o izjemah glede tržnih standardov za prodajo svežega sadja in zelenjave na registriranih tržnicah in za neposredno dostavo.

V obsežni razpravi se je odprlo več vprašanj, glavnina razprave pa se je vrtela okrog definicije »registrirana tržnica«, saj Zakon o kmetijstvu v 61. členu govori zgolj o tržnicah, nikjer pa ni pojasnjeno, kaj je registrirana tržnica. Pridelovalci so opozorili, da obstaja več tržnih poti in mest neposredne prodaje potrošniku, ki niso tržnice in jih mora pravilnik prav tako vključevati. Opozorili so tudi na problem preprodajalcev in neurejenega statusa tujih državljanov, ki prodajajo svoje pridelke v Sloveniji, ter na zelo ohlapne določbe iz Zakona o trgovini, ki dovoljuje prodajo trgovcem pod precej blažjimi pogoji, kot so predpisani za kmete, ki prodajajo svoje pridelke. Prisotni so ugotovili, da ni težava v standardih, temveč v opredelitvi mesta oziroma prostora, kjer naj bi se standardi izvajali. Ta mesta morajo biti opredeljena širše in ne samo kot registrirane tržnice, saj večina tržnih mest ni opredeljenih kot registrirane tržnice. Dogovorili so se, da do naslednjega sestanka pripravijo definicijo tržnih mest/prostorov za neposredno trženje pridelkov lokalnih slovenskih pridelovalcev in predlog, kako naj bo urejena prodaja tujih pridelovalcev in njihovih pridelkov v Sloveniji.

Zavrnitev smernic

Strokovni odbor za zelišča se je sestel 4. junija 2024. Večino časa na seji je bilo namenjenega obravnavi Smernic razvoja lokalne oskrbe z zelišči za obdobje 2022–2027 (v nadaljevanju smernice). Predsednik odbora je predstavil stališče delovne skupine, ki je bila določena na zadnji seji odbora za natančen pregled in pripravo pripomb na smernice. Delovna skupina je pripravila številne pripombe in ugotovila, da smernice v takšnem konceptu niso primerne. Treba jih je dopolniti in pripraviti na osnovi izhodišč, ki so jih pripravili v delovni skupini, ter jih v osnovi razdeliti na smernice za pridelavo, predelavo in nabiranje zelišč.

V nadaljevanju so prisotni člani pregledali pripombe delovne skupine na besedilo smernic in jih po potrebi dopolnili in popravili. Podprli so stališče delovne skupine in sprejeli sklep, da predlog smernic za področje pridelave zelišč ni ustrezen. Predlagajo, da predlog smernic z upoštevanjem vseh pripomb strokovnega odbora velja le za obdobje enega leta, medtem pa se pripravijo nove smernice ločeno za pridelavo, predelavo in nabiranje zelišč za obdobje petih let na osnovi izhodišč strokovnega odbora in ob sodelovanju predstavnikov pridelovalcev zelišč v celotnem obdobju priprave smernic. S tem sklepom se seznanijo MKGP in IHPS.

Na seji so razpravljali tudi o pridelavi konoplje in maka. Člani ugotavljajo, da je na področju pridelave konoplje in maka precej specifičnih problemov, ki se ne dajo reševati v okviru strokovnega odbora za zelišča, zato dajejo pobudo, da se v naslednjem mandatnem obdobju na KGZS oblikuje nov strokovni odbor za področje konoplje in maka.

Prvi korak k volitvam v organe KGZS

Na 17. redni seji upravnega odbora KGZS v začetku maja je bil sprejet tudi sklep o razpisu volitev v svet Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in v svete območnih enot Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v letu 2024.

Kot dan glasovanja v prvi volilni skupini (fizične osebe) so določili **nedeljo, 6. oktobra**, od 7. do 19. ure. Glasovanje v drugi volilni skupini (pravne osebe) bo potekalo v **sredo, 2. oktobra**, od 9. do 17. ure. V skladu s temi datumi se kot dan razpisa volitev, s katerim pričnejo teči roki za volilna opravila, šteje **11. avgust**.

Kandidature oziroma liste kandidatov za volitve v prvi volilni skupini (fizične osebe) je treba vložiti pri volilni komisiji Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije, Ljubljana, Gospodinjska ulica 6, najpozneje do **11. septembra** do 24. ure (**velja rok dospelja**). Kandidature za volitve v drugi volilni skupini pa je treba vložiti najpozneje do **7. septembra** do 24. ure (**velja rok dospelja**). Kandidature, ki bodo prispele po tem roku, bodo zavrjene kot prepozne.

Ne pozabite: v prvi volilni skupini ima pravico voliti in biti izvoljen član zbornice, ki je na dan glasovanja dopolnil najmanj 18 let starosti. Za člana organa zbornice iz druge volilne skupine je lahko izvoljena fizična oseba, ki je članica uprave oziroma drugega organa, ki vodi poslovanje pravne osebe – članice zbornice.

Potrebujemo evropsko primerljivo zakonodajo

Člani Zveze lastnikov gozdov Slovenije (ZLGS) gospodarijo s približno polovico slovenskih gozdov. Nekaj vprašanj o delovanju zveze, izzivih in priložnostih smo zastavili predsedniku Marjanu Hrenu.

Kakšna je bilanca prvega polletja delovanja zveze?

V začetku februarja smo na sejmu Agritech v Celju skupaj s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije (KGZS) sodelovali na zahtevnem posvetu: Posledice omejitve gospodarjenja z gozdovi na zasebni posesti v luči novih okoljskih zahtev. Cilj je postaviti razmejitve med lastninsko pravico in javnim interesom in dati napotke lastnikom gozdov, kako naj postopajo v primeru večjih omejitev.

Nadaljevalo se je z licitacijo vrednejših lesnih sortimentov v Slovenj Gradcu, kjer so naši člani zopet dosegali dobre rezultate glede cen svojih najboljših hlovov. Na redni letni skupščini konec marca smo poudarili, da zveza v javnosti bolj promovira velik prispevek lastnikov zasebnih gozdov kot prvih varuhov okolja, hkrati pa s članstvom v konfederaciji CEPF (Evropsko združenje lastnikov gozdov) opozori na vprašljivo ustavnost okoljskih omejitev v Sloveniji.

Aktivno smo sodelovali z Združenjem za lesno biomaso v razpravah v Državnem zboru glede energetske varnosti Slovenije in koriščenja lesne biomase. V gozdnolesni verigi smo z Zavodom za gozdove Slovenije (ZGS) ter Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano iskali rešitve za prihajajočo uredbo EUDR (Evropska uredba za preprečevanje krčenja gozdov). Ob tednu gozdov smo bili soorganizatorji vseslovenskega srečanja lastnikov gozdov v Velenju.

Do konca leta bomo skušali uresničiti zastavljene cilje letne skupščine CEPF in iskali pravne rešitve kot odgovor na dodatno omejevanje gospodarjenja z gozdovi.

Pomladiti želimo članstvo in mlade vključiti v združenje mladih evropskih lastnikov gozdov.

Marjan Hren je član Društva lastnikov gozdov Dravinja-Hudinja. Živi v Gorenju pri Zrečah in gospodarji na manjši hribovski kmetiji. Predsednik ZLGS je od leta 2018.

Kakšne so nujne spremembe v zakonodaji s področja gozdarstva?

Gozdarska in lovska zakonodaja sta potrebni sprememb in večjega približevanja pravnemu redu Evropske unije, če hočemo kot družba biti kos velikim izzivom, ki ga prinašajo podnebne spremembe, nove tehnologije in digitalizacija s ciljem, da bodo lastniki še zainteresirani za gospodarjenje z gozdovi.

Glede gozdnih cest lastniki nosimo absolutno preveliko finančno breme, o porabi našega denarja pa odločata ZGS in lokalne skupnosti brez sodelovanja lastnikov. Upravljanje z divjadjo v Sloveniji ne temelji na trdnih popisih objedenosti in škod po divjadi v gozdovih. Velike zveri pa v tem trenutku ogrožajo tudi obstoj hribovskih in gorskih kmetij.

Velik problem so neusmerjeni vstopi javnosti v gozdove, ki motijo proizvodne procese, še posebej pa so nesprejemljivi nedovoljeni motorizirani vstopi in vožnje v gozdovih, kar zelo škoduje tako gozdom kot ekosistemu.

Člane ZLGS povezuje tudi ekonomski interes. Kakšno je trenutno stanje na trgu z lesom?

Na družinskih kmetijah smo skozi generacije zasebni lastniki dokazali, da znamo trajnostno gospodariti z gozdovi. Žal v Sloveniji med odločevalci ni zanimanja za povezovanje lastnikov gozdov za izvajanje sečnje in skupno prodajo, lastniki sami pa tega ne zmoremo sami. Ker nam je na naši posesti priznana samo regulirana možnost poseka lesa, lastniki glede na naše evropske kolege veliko izgubljam. Od vseh ostalih funkcij: nelesnih produktov,

lova in ekosistemskih storitev imajo koristi drugi, kar pomeni velik odliv denarja s podeželja in iz naših gozdov.

Kako bi lahko Slovenija bolje izkoristila naše lesno bogastvo?

V Sloveniji razred lastnikov gozdov nad 10 ha, kjer je okrog 30.000 lastnikov in imajo v lasti 40 odstotkov zasebnih gozdov, dokaj kakovostno gospodarji z gozdovi in je bolj kot ne ustvaril tudi infrastrukturo za gospodarjenje. S strani stroke bi potreboval le še več ekonomske podpore.

Lastniški razred med 1 in 10 ha, ki združuje 120.000 lastnikov in 50 odstotkov zasebnih gozdov, pa nima pravega podpornega okolja in ravno ta rabi združevanje v ekonomskem smislu. Ker ima Slovenija popolnoma drugačno strategijo in stavi na državno lastnino, smo v pat položaju. Seveda s tem slovenska družba izgublja tako na zelenih delovnih mestih kot na dodani vrednosti in davkih.

Slovenija mora za izboljšanje izkoristka svojega lesnega bogastva resno razmisliti zlasti o dveh vprašanjih: o ekonomski svobodi lastnikov gozdov in o administrativno-upravnih ovirah. Vse to pa je močno povezano z lastninskimi pravicami in tu Slovenija caplja na repu EU.

Sem pa zmerni optimist, da lahko stanovske organizacije KGZS, ZLGS in Zveza velikih gozdnih posesti ob resnem sodelovanju stroke in odločevalcev naredimo preboj.

Kako ste zadovoljni s sodelovanjem s KGZS?

Sodelovanje s KGZS je korektno in se še izboljšuje. Nismo več brezdomci, imamo pisarno in tudi strokovno podporo njihovih treh gozdarjev. Opažamo, da so moramo skupaj lotevati zlasti strokovnih študij in ocen priznanih pravnih in gozdarskih strokovnjakov ter s pomočjo predstavnikov v Državnem svetu zahtevati spremembe pri gozdnogospodarskem načrtovanju in gozdarski zakonodaji.

»MARJAN PAPEŽ, KGZS

O Zvezi lastnikov gozdov Slovenije

ZLGS, ustanovljena leta 2006, povezuje zasebne lastnike gozdov, ki so organizirani v tridesetih društvih. Deluje kot zastopnica interesov lastnikov gozdov in promotorka trajnostnega, večnamenskega ter sonaravnega gospodarjenja s slovenskimi gozdovi. Poleg ekonomskih koristi članov pospešuje socialno in kulturno vrednost gozdov ter odgovornost do okolja. V ZLGS je več kot 3.000 članov, ki upravljajo približno 100.000 ha slovenskih gozdov. Člani so individualne zasebne posesti, družinske kmetije in številni majhni gozdni posestniki, ki jim gozd pomeni dodaten dohodek.

Nova predsednica ZSPM stavi na sodelovanje

Eva Golob je sredi marca, potem, ko je bila že od leta 2021 vpeta v delovanje Zveze slovenske podeželske mladine (ZSPM), prevzela njeno vodenje.

Kakšni so prvi vtisi?

Ekipa se je v treh mesecih prenovila in stanje v zvezi se je stabiliziralo. V organih se je zamenjala približno polovica regijskih predstavnikov, prav tako v nadzornem odboru in disciplinski komisiji. V tem času smo se 'stari' in 'novi' že dodobra spoznali. Vsak mandat ima vzpone in padce ... Z volitvami se stanje prefiltrira in z novo energijo gremo naprej.

Čemu bo namenjeno največ pozornosti v tem mandatu, kaj so glavni izzivi in naloge ZSPM?

Zame je izziv povečati aktivnost mladih in zadovoljna sem, da sta se v tem času spet aktivirali društvi Podlehnik in Slovenske gorice, na novo pa je bilo ustanovljeno društvo Laško – Radeče.

Med korono je prišlo do osipa članstva, zato je moja prioriteta ponovno aktiviranje društev in povečanje števila članov. To je naš namen, pa tudi moje področje dela, saj delam na projektu mentorstvo in koordinacija prostovoljcev. Delovno mesto financira Ministrstvo za javno upravo. Delo mentorja in koordinatorja prostovoljstva je opolnomočenje mladih na podeželju za podeželskega voditelja in prenos znanja za uspešno upravljanje društev.

Eden od izzivov je zagotoviti, da pokažemo, da je prostovoljstvo poslanstvo. V naše vrste želimo privabiti čim več novih članov, pomladiti društva, obuditi mirujoča društva in morda koga navdušiti za ustanovitev novega društva. Naslednji izziv pa je tesneje povezati ekipo najožjih sodelavcev pri ZSPM. Skupaj nas je okrog trideset in prihajamo z različnih koncev Slovenije,

zato se težko usklajujemo, saj imamo vsi veliko obveznosti in nam zmanjkuje časa za vse, kar delamo v prostem času. Odločamo pa se po lestvici prioritet – tistemu, kar nam je pomembnejše, namenimo več svojega prostega časa. Če želimo delati dobro, moramo biti povezani. Ni dovolj, da se poznamo, med nami mora biti trdno prijateljstvo. Pričakujem tudi več sodelovanja in vključevanja regijskih predstavnikov v naše delo.

Okrepiti želimo tudi sodelovanje s kmetijskimi šolami. S Centrom biotehnike in turizem Grm pri Novem mestu in ŠC Šentjur smo v preteklosti že dobro sodelovali, drugje pa še 'tipamo'.

V Sloveniji je več organizacij, ki povezujejo mlade (skavti, taborniki, podeželska mladina ...). Kakšen je tam vaš položaj?

Zelo smo ponosni, da smo letos glede na predložen program na Uradu za mladino Republike Slovenije dosegli skupaj s skavti prvo mesto, kar je dokaz, da delamo dobro, da smo ustvarjalni, dobro organizirani in da je to nenazadnje tudi finančno ovrednoteno.

Vaše aktivnosti so tesno povezane s Kmetijsko gozdarsko zbornico Slovenije. Katere so trenutne skupne aktivnosti, projekti ..., kje bi lahko izboljšali in okrepili sodelovanje?

Šestkrat naj:

- **kmečko opravilo: pobiranje krompirja,**
- **domača žival: konj, ki sem si ga vedno želela,**
- **zvrst glasbe: narodnozabavna,**
- **hrana: ajdovi žganci z mlekom,**
- **sprostitev: sprehod po gozdu,**
- **praznik: božič.**

Eva Golob je po poklicu 'skoraj agronomka', a po srcu od nekdaj kmetica. Prihaja iz občine Šmartno pri Litiji, kamor se je primožila lani poleti z Grma nad Šentvidom pri Stični, kjer je članica DPM Kalček od leta 2015. Prihaja iz živinorejske kmetije, kjer se ukvarjajo z rejo pitancev. Zase pravi, da je energično, glasno, zgovorno in vedno nasmejana dekle.

Težko si predstavljamo delovanje ZSPM brez podpore KGZS. Tesno sodelujemo pri kvizu Mladi in kmetijstvo, izboru inovativnega mladega kmeta ter pri oblikovanju kmetijske politike za področje mladih kmetov. Prav tako je KGZS pomembna tudi za delovanje društev na lokalni ravni, kjer so mnogi zaposleni na

kmetijsko-gozdarskih zavodih tudi člani društev, so aktivni v organih društev ali pa so mentorji. Po intenzivnosti sodelovanja še zlasti izstopa območje KGZS - Zavoda Novo mesto.

Sicer pa ZSPM izvaja redne letne aktivnosti: kviz Mladi in kmetijstvo, državne in mednarodne kmečke igre (letos bodo 6. julija v Šentjurju pri Celju – vabljeni). Lepo se je prijel dogodek (Ne)varno s traktorjem na Vranskem, izvajamo tudi naj projekt društev ...

Je letos kaj novega, kaj posebnega načrtujete za prihodnje leto?

S prvim septembrom bomo začeli izvajati Erasmus projekt Na deželo po delo. Z njim že-

Nekdanja predsednica ZSPM Anja Kastelic (desno) predaja vodenje te organizacije novi predsednici Evi Golob.

limo privabiti mlade na podeželje. Seznanili se bodo lahko s poklici kmet, revirni gozdar, pastir in naravovarstvenik. Projekt bomo izvajali skupaj s CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp.

Koliko delovanje društvih podeželske mladine in

Zveze slovenske podeželske mladine prispeva k dvigu samozavesti mladih na podeželju?

Brez pretiravanja: zelo! Izhajam iz lastne izkušnje, saj sem se vpisala na srednjo zobotehnično šolo, kjer je bila večina dijakov iz mestnega okolja. Bila

sem edina 'kmečka ptica' in se v razredu nisem najbolje počutila. V drugem letniku sem se

pridružila Društvu podeželske mladine Kalček, ki združuje mlade iz občin Ivančna gorica, Grosuplje in Dobrepolje. Tam sem prišla v družbo podobno mislečih, kjer nam je bilo vse v povezavi s kmetijstvom vrednota. Imeli smo podobne težave in izzive, ki smo jih skupaj reševali in tako rasli. S tem sem pridobivala samozavest in veliko lažje prebrodila najstniška leta.

Mladim na podeželju zelo priporočam, da se vključijo v delovanje društev. Druženje, skupno učenje in napredek, možnost sodelovanja v projektih so le nekateri motivi, zaradi katerih se splača biti naš član.

» MARJAN PAPEŽ, KGZS

Zveza slovenske podeželske mladine (ZSPM) združuje okrog 3.500 članov v 39 društvih. Zveza deluje na lokalni, regijski, državni in evropski ravni. Mladi v okviru zveze spoznavajo vso pestrost Slovenije in tudi širše. Spoznavajo dobre prakse, imajo možnost stalnega učenja, tudi na lastnih napakah. Zveza je varen in poučen poligon odraščanja. Pri zvezi vsak lahko najde nekaj zase, ne glede na to, ali prihaja s kmetije, podeželja ali iz mesta.

Delovanje zveze je organizirano v štirih vsebinskih sklopih. Mladinsko delo in neformalno izobraževanje vodi **Urša Skube**, področje mladih kmetov in kmetijske politike **Doris Letina**; za mednarodno sodelovanje skrbi **Tadej Drnovšek**; mladinsko politiko in razvoj podeželja pa pokriva **Eva Kotnik**.

Zvezo vodi glavni odbor, ki ga sestavljajo predsednica **Eva Golob**, podpredsednika **Martin Žbogar** in **Ajda Podlesnik** ter enajst regijskih predstavnikov:

- Bela krajina: **Primož Malešič**;
- Celje: **Andraž Podpečan**;
- Dolenjska: **Katarina Rojc**;
- Gorenjska: **Nejc Ažman**;
- Koroška: **Domen Logar**;
- Notranjska: **Lara Gerbec**.
- Osrednjeslovenska regija: **Jakob Jesenšek**;
- Podravje: **Rene Paskolo Mlasko**;
- Pomurje: **Marina Nemeč**;
- Posavje: **Jernej Križanič**;
- Primorska: **Matej Ščuka**.

Bodite obveščeni o delu KGZS in novostih na naši spletni strani!

Prijavite se na e-novice:

www.kgzs.si/prijava-enovice

Kako lahko kmetije optimizirajo davke

Osnovna in najpomembnejša odločitev v zvezi z obdavčitvijo v kmetijstvu je izbira načina ugotavljanja davčne osnove.

Davčna zakonodaja, ki določa pravice in obveznosti v zvezi z obdavčitvijo, je za marsikoga preveč zapletena, da bi se vanjo podrobneje poglabljali, žal pa to lahko privede do tega, da posameznik ne izkoristi vseh pravic, ki mu pripadajo, in plačuje več davka, kot je potrebno.

Kmetijstvo je edina dejavnost, ki je lahko obdavčena na tri različne načine, in sicer se davčno osnovo lahko ugotavlja na podlagi katastrskega dohodka, na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov.

Za večino kmetij je najugodnejša in najenostavnejša obdavčitev po katastrskem dohodku. Obdavčitev po dejanskih prihodkih in normiranih odhodkih je v grobem smiselna predvsem, kadar pri opravljanju kmetijske dejavnosti ne nastajajo posebno visoki stroški z nabavo materiala in osnovnih sredstev (dejanski odhodki so majhni oziroma manjši od priznanih normiranih odhodkov). Obdavčitev po dejanskih prihodkih in dejanskih odhodkih pa je smiselna takrat, ko se na kmetiji veliko investira in so dejanski odhodki visoki. Ne glede na navedeno pa enotnega odgovora glede najugodnejšega načina obdavčitve ni, saj je le-ta odvisen od številnih dejavnikov na ravni posamezne kmetije. Iz tega razloga Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS) uporablja posebno orodje za okvirni izračun najugodnejšega načina obdavčitve in s tem kmetom pomaga pri optimizaciji davkov.

Glede na obdavčitev prevladujejo pavšalisti

Ko govorimo o obdavčitvi na podlagi katastrskega dohodka, pogovorno reče-

mo, da je tak kmet »pavšalist«. Katastrski dohodek namreč pomeni pavšalno oceno potencialnega tržnega dohodka od kmetijstva in gozdarstva ob povprečni intenzivnosti pridelave na zemljiščih v Sloveniji oziroma od pridelave v čebeljih panjih pri čebelarstvu. Pripiše se zavezancem za tista zemljišča, ki jih imajo pravico uporabljati (dejanski uporabniki). Po katastrskem dohodku je lahko obdavčena samo osnovna kmetijska in osnovna gozdarska dejavnost (OKGD). Sem sodi vsa pridelava poljščin na njivah, zelenjadnice oz. vrtnine, ki se pridelujejo v poljedelskem kolobarju, travinje, trajni nasadi (sadovnjak, vinograd, hmeljišče), živinoreja, vezana na pretežno lastno pridelavo krme, čebelarstvo, vezano na čebelje panje, ki so evidentirani v registru čebelnjakov. Sem sodijo tudi primarni pridelki iz lastnega gozda, proizvodnja vina in oljčnega olja iz lastnega grozdja ter oljk in posebne kulture. Katastrski dohodek od pridelave posebnih kultur in vina ter prihodek od subvencij se pripiše vsem zavezancem v kmečkem gospodinjstvu sorazmerno.

Kje obdavčitev po katastrskem dohodku odpade

Vsaka pridelava kmetijskih in gozdarskih pridelkov se ne more opravljati v okviru OKGD. Iz tega razloga s katastrskim dohodkom ne morejo biti obdavčene druge kmetijske dejavnosti, kot so intenzivna pridelava zelenjadnic in zelišč, pridelava semen, reja polžev, intenzivna pridelava jagodičja, če ni evidentirana kot trajni nasad, pridelava sadik, sadnega, gozdnega in okrasnega drevja, vinske trte, okrasnih rastlin, pridelava rastlin v zaprtih prostorih, živi-

noreja, vezana na pretežno kupljeno krmo, ter vzreja konj za jahanje in kasaštvo. S katastrskim dohodkom ravno tako ne more biti obdavčena pridelava kmetijskih pridelkov, ki se lahko opravlja kot dopolnilna dejavnost na kmetiji. Davčna osnova od dohodka teh kmetijskih dejavnosti se lahko ugotavlja bodisi na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov bodisi na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma na podlagi računovodstva (vodenja poslovnih knjig). Kmetom, ki so obdavčeni po sistemu normiranosti, pogovorno pravimo »nor-

miranci«, tistim, ki vodijo računovodstvo, pa »dejanski« ali »kmetje na knjigah«.

Kmetija je za OKGD avtomatično obdavčena po katastrskem dohodku. Lahko pa se prostovoljno odloči za obdavčitev po sistemu normiranosti ali računovodstva, še posebej v primeru, ko ima na enega od teh dveh načinov obdavčeno tudi drugo kmetijsko dejavnost ali dopolnilno dejavnost na kmetiji. Vprašanje je le, kaj se dotični kmetiji najbolj izplača, pri tem pa je treba upoštevati določene »ugodnosti«, ki jih kmetje lahko ali pa ne morejo uveljavljati pri posameznem načinu obdavčitve.

Sprememba načina obdavčitve

Spremembo obdavčitve iz sistema po katastrskem dohodku v sistem po normiranih ali dejanskih odhodkih lahko kmet priglasijo pri davčnem organu do 31. oktobra leta pred letom, v katerem želi kmetija začeti s priglasitvijo. Geodetska uprava do 20. septembra omogoča vpogled v pripisane vrednosti katastrskega dohodka, da se kmetje lahko še pravočasno odločijo za drugo vrsto obdavčitve. Iz obdavčitve po dejanskih ali normiranih odhodkih lahko kmet izstopi šele po preteku petih let, in sicer lahko spremembo načina obdavčitve opravijo v okviru davčnega obračuna, ki mora biti oddan do 31. marca tekočega leta za preteklo leto (spremembo ustrezno označijo na vlogi).

Normiranci nimajo olajšav

Pri obdavčitvi po katastrskem dohodku je davčna osnova enaka višini katastrskega dohodka (glede na lestvico katastrskega dohodka), kateremu se prištejejo posamezni drugi dohodki (subvencije). Pri tem pa so določene subvencije avtomatično izvzete iz plačila dohodnine (npr. plačila iz sheme SOPO, plačila KOPOP, EK, DŽ, Natura 2000, denarna pomoč zaradi naravnih in drugih nesreč ter ostale subvencije, navedene v 26. členu Zakona o dohodnini). Ravno tako so dohodnine od katastrskega dohodka oproščeni kmetje za posebn površine, navedene v 73. členu Zakona o

dohodnini (npr. zemljišča, na katerih so neodmerjene planske poti, na katerih so zaščitni nasadi, nasipi, kanali, prekopi ... za potrebe obrambe pred poplavami ali za osuševanje in napajanje, zemljišča, na katerih se zasadijo novi trajni nasadi, idr.). Za navedene oprostitve je treba vložiti vlogo za uveljavljanje oprostitev za izračun akontacije dohodnine od katastrskega dohodka do 30. junija leta, za katero se dohodnina odmerja. Oprostitev dohodnine v kmetijski dejavnosti, ki je obdavčena po katastrskem dohodku, velja tudi za dohodek od opravljanja storitev prek strojnih krožkov, pridelavo čebeljih pridelkov za prvih 40 panjev ter dohodek

iz malega obsega prve stopnje pridelave. Spomnimo, da se za mali obseg prve stopnje lastne pridelave štejejo dejavnosti, ki se sicer opravljajo v okviru registrirane dopolnilne dejavnosti na kmetiji, njihov dohodek, če ne preseže 3.500 evrov letno, pa je dohodnine oproščen.

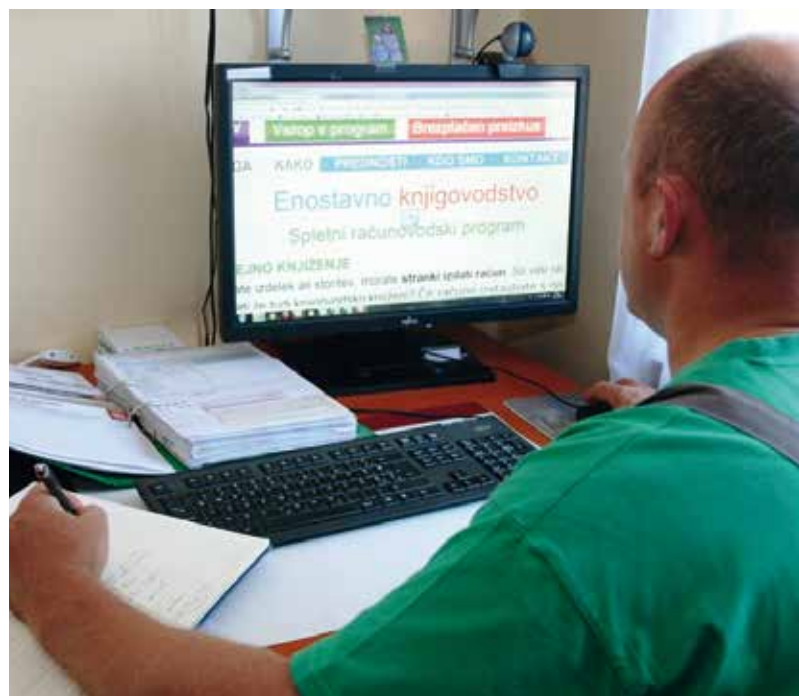
Vse navedene oprostitve pri »normirancih« in »dejanskih« ne pridejo v poštev. Poleg tega »normiranci« nimajo možnosti uveljavljanja različnih olajšav, do katerih so upravičeni tako »pavšalisti« kot tudi »dejanski«. Olajšave znižujejo višino davčne osnove in so eden ključnih dejavnikov pri optimizaciji davkov. Gre za splošno olajšavo, za katero vloge ni treba oddajati, ter druge olaj-

vezanec, ki je v letu pred letom, ko je oddal vlogo, vlagal v osnovna sredstva v povezavi z OKGD (upoštevata se nakup strojne opreme, traktorja, pluga, brane, mulčerja, škroplilnice, trosilnika, kombajna, obračalnika itn., ne upošteva pa se nakupa zemljišč, nakupa ali gradnje stavb, nakupa drugih motornih vozil ter vlaganj v neopredmetena sredstva, kot so npr. licence). Olajšava se prizna v višini 40 % investiranega zneska in nižja davčno osnovo največ do višine 63 %. Če je znesek investiranja tako velik, da olajšava presega davčno osnovo, se lahko neizkoriščeni del olajšave uveljavlja še v naslednjih petih letih. Za uspešno oddajo vloge so seve-

Razlika med normiranimi in dejanskimi odhodki

Pri »normirancih« in »dejanskih« davčno osnovo predstavlja razlika med dejanskimi prihodki od prodaje kmetijskih pridelkov in izdelkov ter prejetih subvencij in normiranimi oziroma dejanskimi odhodki. Normirani odhodki niso dejansko nastali odhodki, temveč so določeni kot odstotek od dejanskih prihodkov glede na lestvico iz 59. člena Zakona o dohodnini. Poglejmo npr. kmetijo, ki ima osnovno kmetijsko dejavnost obdavčeno po katastrskem dohodku in se ukvarja še z dopolnilno dejavnostjo na kmetiji, za katero se davčna osnova ugotavlja po sistemu normiranosti. Če letni prihodki iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji ne presegajo 12.500 evrov, bi 80 % od prihodkov šteli za priznane odhodke. Ko letni prihodki iz dopolnilne dejavnosti znašajo do 50.000 evrov, se 40 % prihodkov nad 12.500 evrov in do 50.000 evrov šteje za priznane odhodke, pri prihodkih nad 50.000 evrov pa se od tega zneska naprej odhodki več ne priznajo. Če kmetija s svojo celotno kmetijsko dejavnostjo, tako osnovno kot tudi morebitno dopolnilno ali drugo kmetijsko dejavnostjo, vstopi v obdavčitev po sistemu normiranosti in ustvari do 100.000 evrov prihodkov, se normirani odhodki upoštevajo v višini 80 %, vendar ne več kot 80.000 evrov na nosilca in na drugega člana kmečkega gospodinjstva, ki je vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot kmet.

Prednost vodenja računovodstva in obdavčitve po sistemu dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov je v tem, da se upoštevajo dejansko nastali odhodki, ugotovljeni v izkazu poslovnega izida v skladu z računovodskimi standardi. V praksi to pomeni, da je mogoče uveljavljati vse stroške materiala, storitev, amortizacije, najete delovne sile in zemljišč, kar je še posebej dobrodošlo na kmetijah, kjer se veliko investira in so stroški visoki. Tukaj je, v nasprotju z obdavčitvijo po katastrskem dohodku ali normiranih odhodkih, možno davčno osnovo znižati tudi na račun zneskov morebitnih davčnih izgub iz preteklih let. Davčna izguba pomeni, da so davčno priznani odhodki večji od davčno priznanih prihodkov. Ta način obdavčitve je administrativno najbolj zahteven, zato priporočamo pomoč računovodskega servisa (enostavno ali dvostavno računovodstvo). Za razliko od »dejanskih« morajo »normiranci« voditi zgolj poenostavljene evidence za davčne namene.

šave, kot npr. olajšava za vzdrževane družinske člane, za otroke s posebnimi potrebami, za zavezanca po dopolnjenem 70. letu starosti itn., za katere pa je potrebno oddati vlogo, in sicer do 5. februarja tekočega leta za preteklo leto oziroma do 20. februarja, če se vlogo oddaja preko portala e-Davki. Poleg navedenih je v kmetijstvu možno uveljavljati tudi investicijsko olajšavo za vlaganje v OKGD. Investicijsko olajšavo lahko uveljavlja zavezanec z vlogo, ki jo odda do 5. februarja tekočega leta, da se lahko prizna pri informativnem izračunu dohodnine za preteklo leto. To pomeni, da je do te olajšave upravičen za-

da potrebna dokazila o investiranju – računi ali pogodba o nakupu.

Poleg olajšav davčno osnovo pri »pavšalistih« in »dejanskih« znižujejo tudi prispevki za socialno varnost (pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo ...).

»MATEJA GORŠE JANEŽIČ,
KGZS

Kdaj se kmetom spleča vstopiti v sistem DDV

Kmetje se velikokrat sprašujejo, ali se jim spleča postati zavezanec za DDV ali ne, oziroma, ali naj iz sistema DDV raje izstopijo.

Poenostavljeno velja tako, da zavezanec za DDV na izdanih računih zaračunava DDV, na prejetih računih pa odbija DDV. DDV plačajo vsi kmetje – zavezanci za DDV in tisti, ki to niso. Razlika je v tem, da zavezanec za DDV spleča le razliko med DDV, ki ga je zaračunal, in DDV, ki ga je splečal. Če ima presežek splečanega DDV, lahko zahteva vračilo DDV.

MEDNASLOV: Pravica do pavšalnega nadomestila

Pri kmetiji, ki se odloča za vstop v sistem DDV, je ključen podatek o načinu obdavčitve osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti (OKGD), pri čemer se dohodek lahko ugotavlja na tri različne načine, in sicer pavšalno (katastrski dohodek), na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov. Ravno tako je pomembno, ali kmetija opravlja tudi dopolnilno ali drugo kmetijsko dejavnost.

Kmet »pavšalist«, ki ima osnovno kmetijsko dejavnost obdavčeno po katastrskem dohodku, je oproščen obračunavanja DDV ne glede na višino katastrskega dohodka. To pomeni, da se mu ni potrebno identificirati za namen DDV, ima pa pravico do pavšalnega nadomestila DDV v višini 8 %, kadar dobavlja kmetijske in gozdarske pridelke ter kmetijske in gozdarske storitve (ki so del OKGD) davčnim zavezancem, ki so identificirani za namene DDV. Za uveljavljanje pavšalnega nadomestila je treba pridobiti dovoljenje davčnega organa. V tem primeru govorimo o t.i. malem davčnem zavezancu. Pavšalno nadomestilo je mogoče uveljavljati le za kmetijske in gozdarske pridelke, navedene v seznamu, ki je priloga Pravilnika

o izvajanju Zakona o DDV.

Kdaj je vstop v sistem DDV prostovoljen in kdaj obvezen?

»Pavšalisti« se lahko prostovoljno odločijo za vstop v sistem DDV, če se izkaže, da bi bilo to zanje bolj ugodno. V

kmetijskega gospodarstva, ki dohodek ugotavlja po sistemu normiranosti ali na podlagi računovodstva, ne identificira za namen DDV (prostovoljno ali obvezno), potem je oproščen obračunavanja DDV, hkrati pa nima pravice do odbitka DDV.

Obračun DDV je obvezen tudi za dopolnilno ali drugo kmetijsko dejavnost. Kmet, ki ima osnovno kmetijsko dejavnost obdavčeno po katastrskem dohodku, hkrati pa se

evrov obdavčljivega prometa. V tem primeru lahko za OKGD še vedno uveljavlja pravico do pavšalnega nadomestila. Lahko pa s celotno kmetijsko dejavnostjo, torej tako z osnovno kot tudi z dopolnilno ali drugo kmetijsko dejavnostjo, vstopi v sistem DDV. Z dnem identifikacije za namene DDV postane davčni zavezanec, identificiran za namene DDV za celotno osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko

tem primeru morajo v sistemu DDV ostati 60 mesecev, pravice do pavšalnega nadomestila pa v tem času seveda nimajo.

Do pavšalnega nadomestila je upravičena le kmetija, ki dohodek iz OKGD ugotavlja pavšalno. Kadar kmetija dohodek iz OKGD ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov ali dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov (računovodstvo), nosilec dejavnosti nima pravice do pavšalnega nadomestila, ima pa pravico bodisi prostovoljno vstopiti v sistem DDV oziroma se identificirati za namene DDV in v sistemu ostati vsaj 60 mesecev bodisi je v sistem DDV obvezen vstopiti, če v zadnjih 12 mesecih preseže 50.000 evrov obdavčljivega prometa. Če se nosilec

ukvarja tudi z dopolnilno ali drugo kmetijsko dejavnostjo, se mora za dopolnilno ali drugo kmetijsko dejavnost, za katero dohodek ugotavlja bodisi po sistemu normiranosti bodisi na podlagi računovodstva, obvezno identificirati za namene DDV, če preseže 50.000

dejavnost, za katero se splečuje dohodnina po katastrskem dohodku in za vse druge dejavnosti, katerih nosilec je.

»MATEJA GORŠE JANEŽIČ,
KGZS

Prostovoljna odločitev za vstop v sistem DDV je odvisna od načina poslovanja kmetije, predvidenih prihodkov in naložb. Kmetom, ki pričakujejo nizke stroške in ne načrtujejo večjih naložb, ne priporočamo vstopa v sistem DDV. Enako velja tudi za kmetije, ki svoje pridelke prodajajo večinoma fizičnim osebam, saj DDV zviša ceno pridelkov. Vstop v sistem DDV priporočamo kmetijam, ki pričakujejo, da bodo presegle 50.000 evrov obdavčljivega prihodka, načrtujejo večje investicije v kmetijo in prodajajo večinoma zavezancem za DDV.

Dohodnina pri obdavčitvi kmetov

Na kaj je treba biti pozoren pri akontaciji in končnem izračunu dohodnine

Medletna akontacija dohodnine pri »normiranih« in »dejanskih« je lahko mesečna ali trimesečna. Če presega 400 evrov, je mesečna, če znaša pod 400 evrov, je trimesečna. Pri »dejanskih« se dohodnina odmerja po veljavni dohodninski lestvici, medtem ko se pri »normiranih« dohodnina od dohod-

ne dohodka na panj posameznega zavezanca enak ali večji od 10 % povprečne plače v Sloveniji, oziroma 0 % od davčne osnove, če je skupni znesek katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj posameznega zavezanca manjši od 10 % povprečne plače v Sloveniji za preteklo leto. Za leto 2022 zna-

je npr. možno preko ugovora še vedno uveljavljati olajšavo za vzdrževane družinske člane ali pa investicijsko olajšavo, če je bil prvotni rok zamujen. Razlika v plačilu davka je namreč lahko zelo velika. Na podlagi ugovora nato FURS izda novo odločbo do 31. oktobra. Ne glede na navedeno je treba poudariti, da je na davčno načrtovanje najbolje misliti vse leto in ne šele takrat, ko

ka iz dejavnosti odmeri po 20-odstotni davčni stopnji in velja za dokončen davek, ki se ne všteva v letno davčno osnovo (v informativni izračun dohodnine).

Kmetje, obdavčeni po katastrskem dohodku, ki prejmejo obdavčljive subvencije, plačajo akontacijo dohodnine od subvencij ob samem izplačilu subvencij, in sicer po stopnji 10 % od davčne osnove, če je posamezno izplačilo večje od 200 evrov, oziroma po stopnji 0 %, če je posamezno izplačilo enako ali manjše od 200 evrov. Odmera akontacije dohodnine od katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na panj znaša 10 % od davčne osnove, če je skupni znesek katastrskega dohodka in pavšalne oce-

ša povprečna letna plača v Sloveniji 24.282,83 evra.

Če je znesek odmerjene dohodnine na letni ravni višji od zneska med letom plačane akontacije dohodnine, davčni zavezanec doplača razliko, v nasprotnem mu je razlika vrnjena.

Na davčno načrtovanje je najbolje misliti vse leto in ne šele takrat, ko je morda že vse zamujeno.

Informativni izračun dohodnine je treba natančno pregledati

Informativni izračun dohodnine kmetje prejmejo v prvih dneh junija. Letega je nujno natančno pregledati, saj se v roku 30 dni (rok se izteče 1. julija 2024) da še kaj spremeniti preko ugovora na informativni izračun dohodnine. Tako

je morda že vse zamujeno. Ravno tako je pomembno, da se kmetje dobro seznanijo s spremembami davčne zakonodaje ter olajšavami in oprostitvami, ki jih lahko uveljavljajo, predvsem pa je pomembno, da dobro razmislijo, kateri na-

čin obdavčitve bi bil zanje najprimernejši. Za vse informacije in usmeritve smo seveda na voljo v okviru JSKS.

»MATEJA GORŠE JANEŽIČ,
KGZS

EKO
certifikat

Ekološki insekticidi

Asset Five

- Vsebuje piretrin 5 %
- Široka registracija
- Kratka karenca

Agree WG

- Vsebuje bakterijo *Bacillus Thuringiensis*
- Proti gosenicam
- Brez karence

080 16 22

www.metrob.si

Trnova pot do odškodnin

Posvet o odškodninah za škodo po divjadi in kakšen vpliv imajo na kmetijstvo

V Državnem svetu je 13. maja potekal posvet z naslovom Problematika evidentiranja škod od divjadi – stanje, možnosti izboljšav. Posvet sta organizirali Komisija Državnega sveta za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Lovska zveza Slovenije. Na posvetu so s svojimi prispevki sodelovali Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod za gozdove Slovenije, Lovska zveza Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije, Zveza lastnikov gozdov Slovenije in tudi Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije. Predstavili smo izkušnje lastnikov pri uveljavljanju odškodnin za škodo po divjadi ter kakšen vpliv imajo škode od divjadi na kmetijstvo.

Nekaj malega o škodah

Za začetek nekateri dejstva, povezana s škodami od divjadi: lastnikom oziroma kmetovalcem predstavljajo škode veliko težavo pri kmetovanju. Škode že vrsto let stalno naraščajo, kar je posledica rasti določenih populacij divjadi. Lansko leto je znašala že 950 tisoč evrov, leta 2010 pa 400 ti-

soč. Opozorili smo, da prijavljena škoda ne odraža dejanskega stanja na terenu. Veliko škod se iz različnih vzrokov ne prijavlja, nekatere se ne priznava, nekaterim škodam pa se izogiba odškodninske odgovornosti. Tako se ne prizna-

va škod na premičnih stvareh na nelovnih površinah, ne priznava se škod za poškodovane ali uničene ograje njiv in

pašnikov, malo ali nič se ne oceni škod zaradi popasenosti travinja in škod v gozdovih.

Slabe izkušnje

Opozorili smo na določene zakonske nedorečenosti pri uveljavljanju odškodnin, ki še posebej pridejo do izraza, ko ne pride do sklenitve sporazuma. Tako smo nanizali

munikaciji med lovci in oškodovanci. To se nam zdi ključni dejavnik na poti do sklenitve sporazuma.

Predstavili smo tudi posledice škod od divjadi na kmetijstvo. Potrebni so dodatni stroški za zaščito, dodatno delo, zmanjša se pridelek, dohodek, zmanjša se samooskrba kmetije in še kaj. Zaradi uni-

celo paleto slabih izkušenj lastnikov pri uveljavljanju odškodnin, posebno pa smo postavili spoštljiv odnos v ko-

čenega pridelka je veliko slabe volje in konfliktov. Velikokrat si morajo kmetje poiskati službo za zagotavljanje socialne varnosti. Posledično se začne tudi sprememba rabe zemljišč, njive se opuščajo, včasih pride celo do procesa zaraščanja. In to na območjih, ki so najbolj strateškega pomena za ohranitev poseljenosti in kulturne krajine.

Ograje niso rešitev

Na koncu smo poudarili, da ograjevanje ne more biti sistem upravljanja z divjadjo, temveč bolj izjema kot pravilo. Poleg tega bi morali nadaljevati z zmanjševanjem populacij jelenjadi in divjega prašiča, posledično bi bilo tudi škod manj. Breme škod ne morejo nositi lastniki, saj v upravljanje niso vključeni. Vsekakor pa je ravnovesje v naravi tisto, k čemur bi morali usmeriti upravljanje.

» ANDREJ ANDOLJŠEK, KGZS

CREINA

**CISTERNE ZA
GNOJENJE Z NIZKIMI
IZPUSTI**

CELOVITA REŠITEV ZA MANJŠE IN GORSKE KMETIJE

DEPONATOR GNOJEVKE S KROŽNO BRANO ZA POLJEDELCE

Več informacij na:

 051 360 097

 info@creina.si

 www.creina.si

GURS preverja skalovitost zaradi bonitetnih točk

Presečni datum 30. junij 2024, ko Finančna uprava Republike Slovenije (FURS) zbira podatke za tekoče davčno leto, se približuje.

Z Geodetsko upravo Republike Slovenije (GURS) smo sredi maja izvedli sestanek, na katerem je geodetska uprava podala aktualne informacije o že izvedenih ter še načrtovanih preverbah in spremembah bonitetnih točk.

Predvsem nas je zanimala analiza do sedaj preverjenih in spremenjenih bonitetnih točk, ki bi morale upoštevati posebne vplive iz 20. člena Zakona o katastru nepremičnin (ZKN), za kmetijska zemljišča: skalovitost, poplavnost, sušnost, ekpozicija, odprtost in zaprtost, zasenčenost in vetrovnost; za gozdna zemljišča: skalovitost, poplavnost in sušnost.

GURS je od jeseni 2023 do pomladi 2024 izvedel preverbo posebnega vpliva skalovitosti za 267.526 ha kmetijskih zemljišč na Krasu in v Brkinih, območjih Suhe krajine, Ribniško-Kočevske doline in Bele krajine. Drugih posebnih vplivov iz 20. člena ZKN GURS ni ugotavljal.

Ugotovitve

Na območju od goriškega dela Krasa do osrednjega dela Sežane in podgorskega dela Krasa do državne meje s Hrvaško se je boniteta spremenila na 51.700 ha od skupno 80.520 ha, kar predstavlja 64 odstotkov obravnavanega območja. V povprečju so bile bonitetne točke na Krasu in v Brkinih pred spremembo 37, po spremembi pa 34. Boniteta se je znižala od dva do 55 odstotkov in v povprečju za 8,6 odstotka na posamezno območje bonitete.

Na ribniško-kočevskem območju se je boniteta od sku-

pno 37.533 ha spremenila na 18.538 ha, kar predstavlja 49,4 odstotka območja. Povprečna vrednost območja enakih bonitet je bila pred upoštevanjem korekcije vpliva skalovitosti 45 bonitetnih točk, po upoštevanju korekcije pa 44 bonitetnih točk. Največja razlika v pregledanem območju je sprememba za osem bonitetnih točk.

Znotraj območja Suha krajina se je boniteta od skupno 73.224 ha spremenila na 52.142 ha, kar predstavlja 71,2 odstotka območja. Povprečna vrednost območja enakih bo-

vlja 71,14 odstotka območja. Povprečna vrednost območja enakih bonitet je bila pred upoštevanjem korekcije vpliva skalovitosti 40 bonitetnih točk, po upoštevanju korekcije vpliva skalovitosti pa je 38 bonitetnih točk. Največja razlika v pregledanem območju je sprememba za osem bonitetnih točk.

Območje Cerkniskega jezera in Ljubljanskega barja bo GURS glede posebnega vpliva skalovitosti preveril do 30. junija 2024.

Upoštevati je treba vse posebne vplive

S preverbami bonitetnih točk zgolj na podlagi skalovitosti samo na kraških obmo-

čjih Slovenije se na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije ne strinjamo.

GURS mora poleg območij, kjer je že izvedel in še izvaja preglede zaradi neupoštevanja skladovitosti kot enega izmed več posebnih vplivov, nemudoma začeti izvajati kritične preverbe vseh kmetijskih in gozdnih zemljišč v RS in takoj začeti dosledno izvajati pravilo o upoštevanju vseh (!) posebnih vplivov iz 20. člena ZKN.

» GAŠPER CERAR, KGZS

KGZS zahteva, da se upoštevajo vsi posebni vplivi, ki omejujejo kmetijsko ali gozdarsko rabo zemljišča.

nitet je bila pred upoštevanjem korekcije vpliva skalovitosti 47 bonitetnih točk, po upoštevanju korekcije pa 46 bonitetnih točk. Največja razlika v pregledanem območju je sprememba za sedem bonitetnih točk.

V Beli krajini se je boniteta od skupno 62.457 ha spremenila na 44.435 ha, kar predsta-

Za vsa naštetja in preverjena območja bo geodetska uprava v kataster nepremičnin do letošnjega presečnega datuma vpisala spremenjene bonitetne točke. Kataster nepremičnin je dostopen na spletni strani www.e-prostor.gov.si.

AGRA DRŽAVA PARTNER BOLGARIJA

62. MEDNARODNI KMETIJSKO-ŽIVILSKI SEJEM

24. - 29. 8. 2024
Gornja Radgona

Umeščanje sončnih elektrarn na kmetijska zemljišča

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo je zaključilo z javno obravnavo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije (ZUNPEOVE-A).

Predlog zakona posega tudi v določila enega najpomembnejših predpisov, ki vpliva na razvoj kmetijske dejavnosti, Zakon o kmetijskih zemljiščih, zato je KGZS na resorno ministrstvo podala pripombe.

Predvidene spremembe

Kljub temu, da predlagatelj kot glavni namen zakonskih sprememb navaja prenos evropskih direktiv, predlog prinaša več vsebinsko pomembnih sprememb. Uvaja se pojem **agrofotovoltaike**, kar pomeni, da gre pri kmetijskem zemljišču za kombinirano upo-

Predlog zakona za vzpostavitev agrofotovoltaike določa še natančnejše konstrukcijske zahteve in zavezo, da se naprave za shranjevanje energije umesti na način, da čim manj ovirajo kmetijsko rabo zemljišča. Zakonski predlog sicer ne prinaša sprememb glede lastnosti zemljišč, na katerih je možna vzpostavitev agrofotovoltaike. Gre namreč za kmetijska zemljišča v zaraščanju in trajne travnike z boniteto zemljišča do vključno 35 točk. Predlog zakona **ukinja pogoje pridobitve predhodnega soglasja** od ministrstva, pristoj-

stop od siceršnje dolžnosti plačila odškodnine zaradi spremembe namenske rabe kmetijskega zemljišča.

Zbornica nekaterim predlogom nasprotuje

Na KGZS smo kot najbolj problematični del predloga sprememb ocenili poseg v določbo, ki sicer določa nabor objektov in posegov v prostor, ki so dopustni na kmetijskem zemljišču. Predlog namreč predvideva **črtanje dopustnosti gradnje stavb za rastlinsko pridelavo** tlorisne površine do 150 m². Iz obrazložitve predlagane spremembe izhaja, da je razlog spremembe v tem, da ZKZ že dopušča postavitev rastlinjakov, ki so kot proizvod dani na trg, zato ni potrebe, da bi se na kmetijskih zemljiščih dopuščala tudi gradnja grajenih rastlinjakov. KGZS je v okviru javne obravnave zakonskega predloga takšnemu črtanju in s tem krčenju nabora dopustnih gradenj na kmetijskih zemljiščih nasprotovala. Umeščanje objektov za rastlinsko pridelavo je namreč ključnega pomena za zagotavljanje samooskrbe z lokalno pridelano hrano rastlinskega izvora in ohranjanje trajnostnega kmetijstva v naši državi. Soočamo se z izzivi, kot so povečana urbanizacija, spreminjajoči se podnebni pogoji in omejenost kmetijskih površin, zato je pomembno, da se tudi v prihodnje spodbuja in omogoča gradnjo objektov za rastlinsko pridelavo na kmetijskih zemljiščih. Taka gradnja je tudi skladna z načeli trajnostnega razvoja in ohranjanja naravnih virov. S sodobnimi tehnologijami, kot so rastlinjaki, pa je mogoče pridelati celo več hrane, pri tem pa slediti manjši porabi vode in pesticidov.

Nujna je torej ohranitev možnosti postavitve tako rastlinjakov, ki so kot proizvod dani na trg, kot gradnje grajenih rastlinjakov. V zvezi z grajenimi rastlinjaki je določena

tudi tlorisna omejitev in skozi pravila klasifikacije dolžnost pridobitve ustreznih dovoljenj, zato ni nobenega razloga za omejevanje gradenj stavb za rastlinsko proizvodnjo.

Če je predlagatelj k črtanju dopustnosti gradnje vodila želja po preprečevanju zlorab, imamo na voljo druge mehanizme (kot je npr. določilo, da se na kmetijskih objektih, ki jih je dopustno graditi na kmetijskih zemljiščih, fotonapetostne naprave lahko postavi samo za potrebe teh objektov) in nadzore ustreznih inšpekcijskih služb. Vsakršno omejevanje pridelave hrane je namreč tudi z vidika javnega interesa nesprejemljivo.

Obljube so dane

KGZS je nestrinjanje z nameravano zakonsko spremembo izrazila tako pri kmetijskem ministrstvu kot pri predlagatelju Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo. Prejeli smo odgovor, iz katerega izhaja zagotovilo, da se bo nameravana uvedba prepovedi gradnje stavb za rastlinsko pridelavo na kmetijskih zemljiščih **črtala iz zakonskega predloga**. Na KGZS takšno odločitev pozdravljamo, vsekakor pa bomo skozi nadaljnjo zakonodajno proceduro natančno spremljali vse spremembe in dopolnitve Zakona o uvajanju naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov energije.

» JANJA VIRANT, KGZS

rabo istega zemljišča, ki je prvenstveno namenjeno kmetijski proizvodnji, drugotno pa proizvodnji električne energije s pomočjo sonca. Še vedno se torej v zvezi s kmetijskimi zemljišči ohranja primarna naloga **proizvodnje hrane**, naloga pa se tudi dolžnost, da se po končani življenjski dobi sočnih panelov na kmetijskem zemljišču ponovno vzpostavi prejšnje stanje.

nega za kmetijstvo. Trenutno veljavni zakon namreč investitorju nalaga dolžnost, da na podlagi elaborata, ki izkazuje skladnost načrtovane elektrarne s konstrukcijskimi zahtevami, pred izgradnjo elektrarne pridobi soglasje. Predlog zakonskim sprememb soglasje ukinja in dolžnost preveritve skladnosti z zakonskimi zahtevami nalaga inšpekcijskim službam. Predlagan je tudi od-

KGZS – vaš partner in zaveznik

Zbornica vam pomaga pri razvoju vaše dejavnosti, varovanju vaših interesov in zagotavljanju kakovostnih storitev.

Zbornica je organizirana demokratično in transparentno. Člani zbornice imate možnost sodelovati pri odločanju o pomembnih vprašanjih, ki zadevajo vašo dejavnost. Zbornica je tudi članica evropskih in mednarodnih organizacij, ki združujejo kmete, gozdarje in ribiče.

KGZS je ustanovljena z zakonom. Z obveznim članstvom se zagotavlja njeno stabilnost, reprezentativnost in učinkovitost. Zbornica je večinoma financirana iz članskega prispevka, ki je določen glede na velikost in vrsto vaše dejavnosti. A ta članski prispevek je naložba, ki se vam povrne v obliki kakovostnih storitev, podpore in zastopanja.

Zbornica vam nudi:

- brezplačno svetovanje in izobraževanje v kmetijstvu in gozdarstvu,
- koordinacijo javnih služb, ki skrbijo za kmetijsko svetovanje, kontrolo in selekcijo v živinoreji,
- informiranje o aktualnih dogodkih, novostih in priložnostih v kmetijstvu in gozdarstvu,
- promocijo podeželja, kmetijstva, gozdarstva in ribištva na domačih in tujih trgih,
- zastopanje vaših interesov pred državnimi organi, lokalnimi skupnostmi in drugimi deležniki.

V sklopu zbornice delujejo zavodi v Celju, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in na Ptuj, Inštitut KON-CERT s sedežem v Mariboru in Zavod za certifikacijo gozdov v Ljubljani.

Zbornica je predvsem vaša zbornica. Skupaj bomo gradili boljšo prihodnost za kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo v Sloveniji.

Nepogrešljiva vez med kmeti in stroko

Javna služba kmetijskega svetovanja (JSKS) je vaša nepogrešljiva pomoč pri kmetovanju in razvoju podeželja. V JSKS de-

luje več kot 300 strokovnjakov, ki ponujajo strokovno pomoč na vseh področjih kmetijstva in razvoja podeželja. Na leto opravijo več kot 2.600 predavanj in več kot 237.000 osebnih svetovanj ter vnesejo okrog 55.000 zbirnih vlog za ukrepe skupne kmetijske politike (SKP). Pri iz-

vedbi ukrepov Skupne kmetijske politike je JSKS pomembna vez med državo in upravičenci. Služba zagotavlja strokovno in tehnično podporo pri delovanju več kot 500 društev, združenj in zvez s področja kmetijstva.

JSKS spremlja in usmerja aktivnosti na podeželju, saj se znanje v kmetijstvu hitro spremi-

nja in za kmetijsko pridelavo ter prirejo se ustvarjajo nove in vedno zahtevnejše tehnološke rešitve. Zato na leto pripravijo okoli 800 razvojnih načrtov za kmetije. To dokazuje, da je JSKS nepogrešljiva pomoč pri kmetovanju in razvoju podeželja.

Za uspešno rejo in prirejo

Javna služba strokovnih nalog v živinoreji je vaša nepogrešljiva

va pomoč pri reji in prireji živali. Služba rejcem zagotavlja ustrezno podporo, saj jim vsak mesec posreduje informacije o dogajanjih v njihovih čredah, kar pripomore k uspešnejši reji in prireji.

Služba vsako leto izvede več kot 730.000 mlečnih kontrol, 116.000 preveritev porekla in bioloških testov, oceni nad 11.000 prvesnic in bikovskih mater, za neposredni in progeni test pa odbere več kot 400 bikcev.

Služba spremlja razmere v

Zbornica je nosilec certifikacije PEFC ter regijski predstavnik za Slovenijo z več kot 1300 člani, ki imajo v lasti več kot 50.000 hektarjev gozdov.

Dobrodošla pravna pomoč

Pravno svetovanje je nepogrešljiva pomoč članom zbornice. Naša pravna služba zagotavlja kakovostno pravno svetovanje posameznikom ali skupinam, hkrati pa spremlja ter po-

živinoreji in predlaga ustrezne ukrepe za izboljšanje ekonomike reje ob upoštevanju predpisov pri reji živali. Javna služba strokovnih nalog v živinoreji pomaga rejcem tudi pri vodenju priznanih rejskih organizacij ter ponuja strokovno in tehnično pomoč številnim društvom in zvezam rejcev živali po vsej Sloveniji.

Za trajnostno gospodarjenje z gozdovi

Gozdarsko svetovanje je vaša nepogrešljiva pomoč pri trajnostnem gospodarjenju z gozdovi. Predlogi članov in voljenih organov so od ustanovitve zbornice naprej podlaga za sooblikovanje gozdarske politike ter zakonodaje.

Lovska zakonodaja, škoda po divjadi in zvereh, naraščanje naravovarstvenih omejitev, porast nabiralništva in napoved novih davščin so najbolj pereče teme, pri katerih so zahteve lastnikov gozdov, ki jih zastopa KGZS, jasne.

daja predloge in stališča pri pravi zakonodaji.

Pravno svetovanje obsega vse od preprostih nasvetov do zahtevnejših pisnih mnenj, pri tožb ali tožb. Naša pravna služba na leto opravi več kot 1.300 osebnih, telefonskih ali pisnih pravnih svetovanj, pomaga članom v upravnih in sodnih postopkih ter poda vrsto predlogov in pripomb pri nastajanju zakonodaje.

» ZBORNIČNI URAD

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Obrnite se na nas
Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije
Gospodinjska ulica 6,
1000 Ljubljana
Telefon: 01 513 66 00
E-naslov: kgzs@kgzs.si
www.kgzs.si
FB: @zbornicaKGZS

Objestne vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju

Poleg težav z birokracijo, divjadjo, vremenskih nevspečnosti lastnike gozdnih pa tudi kmetijskih površin pestijo objestne vožnje z različnimi vozili v naravnem okolju. Pri vsem tem pa ostajajo nemočni.

Vožnje v naravnem okolju določa Zakon o ohranjanju narave, in sicer določa, da je v naravnem okolju prepovedano voziti, ustaviti, parkirati ali organizirati vožnje z vozili na motorni ali drug lasten pogon vozila. Vožnja z vozili na motorni pogon je torej omejena le na prometno infrastrukturo (na javne ceste in na nekategorizirane ceste), ki se uporabljajo za javni cestni promet. Izjema je ustavljanje in parkiranje v petmetrskem pasu ob cestah ter parkiranje v okviru javnih prireditev.

Kljub prepovedim in visokim zagroženim kaznim za kršitelje se ta zakonska določila množično kršijo in so ostala le mrtva črka na papirju. Če je bil ta prostor nekoč obremenjen le s pohodniki, je danes vse več obiska s štirikolesniki, motornimi kolesi, motokros motorji, gorskimi in električnimi kolesi, pozimi tudi z motornimi sanmi. Ljudje na terenu oz. lastniki zemljišč so nemočni, saj nimajo nikakršnih možnosti ali pooblastil, da bi nadzirali tovrstne vožnje. Nekateri vozniki so zelo agresivni, objestni. Ne menijo se za to, da s svojimi vožnjami motijo posest la-

stnikov zemljišč in povzročajo škodo na prometnicah ali, kar je še huje, po brezpotjih v naravi. Nekateri objestneži so tako predrzni, da posegajo celo v lastnino, v gozdne seostoje; če jih moti recimo mlad gozd, ga posekajo.

Večplastnost težav

Ne gre pa samo za motenje posesti lastnikov, problem voženj je širši in večplasten, saj z vožnjami rušijo zakonitosti v naravi. S hrupom motijo ritem posameznih vrst divjih živali, ogrožajo njihove prehranske in bivalne navede. Skratka, rušijo ravnovesje v naravi. Vozijo se ne samo podnevi, ampak tudi ponoči. V času lovnih dob ovirajo izvajanje lova, saj s hrupom povzročajo nemir in predvsem pozimi prihaja pri divjadi do nepotrebnega trošenja energije. Posledično pride do povečanih potreb po hranjenju in večjih škod.

Problem voženj z motornimi kolesi v naravnem okolju ni problem samo v obmestnih območjih. Velikokrat jim je izziv prodreti z vozili v najbolj oddaljene in skrite koticke neokrnjene narave.

FOTO: Pexels.com

Nemočnost zakona

Zakaj ostaja zakonska prepoved mrtva črka na papirju? Nadzor nad izvajanjem tovrstnih voženj je omejen in otežen. Kršitelje je težko ugotoviti. Težave pri nadzoru povzročajo tudi neregistrirana vozila, neprepoznavnost voznikov (čelade, zaščitna obleka), agresivni vozniki, velike hi-

način, da bi bil nadzor lažje izvedljiv in učinkovitejši.

Kako preprečiti

Pomembna je tudi preventiva, se pravi ozaveščanje in preprečevanje nezakonitega ravnanja, ki ima za posledico poškodbe naravnega okolja in ogrožanje habitatov rastlinskih in živalskih vrst. Včasih

KGZS javno ponovno poziva pristojna ministrstva in organe v sestavi, da se uredi zakonodaja. Prav tako naj se povečajo kazni in uredi registracijo motornih vozil. Že takoj pa lahko povečajo nadzor inšpekcijske službe, policija in nadzorniki Zavoda za gozdove.

trosti, pobegi voznikov s kraja kršitve.

Zato smo na KGZS večkrat predlagali, da bi bilo treba vsa tovrstna vozila registrirati, da bi bila identifikacija povzročitelja lažja. Po drugi strani pa bi morali razmišljati tudi o več območjih, katerih dostop bi bil omejen z rampami in drugo cestno signalizacijo, ki bi omejevala ali prepovedovala vožnje s tovrstnimi vozili v naravnem okolju. Poleg vsega bi moral biti nadzor pogostejši in bolj učinkovit, okrepan bi morali službe za nadzor voženj v naravnem okolju.

Vsekakor pa bi bilo nujno dopolniti zakonske podlage na

prihaja pri vsej tej objestnosti voznikov tudi do neracionalnih odzivov s strani lastnikov zemljišč.

Kljub temu, da se zavedamo perečega problema in uničevanja privatne lastnine (prometnice, pridelki, drevesca ...), pa lastnikom odsvetujemo, da na podlagi čustev reagirajo nerazumno.

Znan je primer iz sosednje Hrvaške, ko je lastnik prečno čez progo postavil rezilno žico, ki je povzročila smrt voznika. Tovrstna dejanja iz obupa so nesprejemljiva, saj vodijo v velike tragedije na obeh straneh.

» ANDREJ ANDOLJŠEK, KGZS

Za živalim prijazno in uspešno prašičerejo

Nizkoemisijski hlev za pitanje prašičev, ki hkrati zagotavlja dobro počutje živali, je uspešno ravnotežje med zahtevami potrošnikov in zahtevami prašičerejcev.

V Avstriji so v okviru EIP projekta SaLuT zasledovali cilje zmanjšanja emisij amonijaka in smrada v hlevih za pitanje prašičev. Poudarek je bil na razvoju in testiranju hleva za pitance z nizkimi emisijami. Vmesni rezultati so pokazali zmanjšanje emisij prahu, amonijaka in vonjav za 80 do 95 %.

Posebnost zasnove hleva je, da nima izpusta na zunanji strani, temveč je ta urejen kot "notranje dvorišče". Obe zunanji stranski steni sta odprti, s čimer sta prašičem zagotovljena zunanja klima in naravno zračenje. Pozimi ali pri močnem vetru je mogoče živali zaščititi pred prepihom s prilagodljivimi mrežami za zaščito pred vetrom. Pretok zraka poteka od napušča do slemena tako znotraj kot zunaj. Notranjost hleva je opremljena z loputami za dovod in odvod zraka z nadzorovano temperaturo. Ta koncept zagotavlja, da celoten hlev ne potrebuje prisilnega prezračevanja, zato je potrebno samo upravljanje in nadzor regulacijskih loput. To pa ne pomeni samo velikega prihranka pri stroških energije, ampak tudi omogoča, da se v primeru izpada energije ni treba bati poginov, povezanih s prezračevanjem. Poleti se dovodni zrak hladi in dovaja po spodnjem do-

vodnem kanalu na hodniku v notranjem hlevu.

V toplotno izoliranem notranjem območju se nahajajo ležišča, nastana s slamo (0,05 kg/žival/dan), ki jo prašiči večinoma pojedjo. Slamo se dodaja s samodejnim sistemom. Nastavljive stene boksov zagotavljajo živalim toliko prostora, kolikor ga potrebujejo glede na

Za manjše izpuste

V popolnoma pokritem zunanjem prostoru sta ločeni območji za krmljenje in blatenje. Pri krmljenih so polna tla, v območju blatenja pa rešetke, ki predstavljajo 20 % celotne talne površine. Zunanje območje je opremljeno z izolirano streho za zaščito pred previsokimi temperaturami, kar za do 33 % zmanjša emisije. Sistem skladiščenja živinskih gnojil je narejen na način, da se loči trdi del od tekočega, kar je dobro za okolje in za živali. Na ta način so izpu-

podjetja Schauer so bili razviti z namenom, da bi ponudili čim več krmilnih mest. Pri suhi krmi prašiči porabijo več časa za prehranjevanje in na ta način je zaznati manj medsebojnih agresij. Inovativni koncept krmljenja ne ustvarja le čistih kotcev, ampak tudi prepreči grizenje repov in daje možnost reji prašičev brez krajšanja repov.

O vzorčni kmetiji

Nizkoemisijski dvoreden hlev NatureLine za 400 prašičev pitalcev v Avstriji, ki hkrati

Zunanje območje hleva (foto Mojca Balaško)

svojo maso in dobrobit. To posledično prispeva k dobri notranji klimi in manjšemu vložku dela, povezanega z vzdrževanjem higiene kotca.

sti amonijaka manjši tudi do 80 %. Pod plastičnimi rešetkami je integriran kanal za gnoj. Kanal je opremljen s pehalom in povezan s centralnim kanalom za gnojnico. Sistem omogoča, da gnojnica takoj odteče in se loči od blata. Blato se potiska v prečni kanal v dveurnih intervalih. Gnojnica se skladišči zunaj hleva v pokriti laguni. V delu, kjer so tla iz rešetak, so nameščeni tudi napajalniki. Za etološko obnašanje prašičev je značilno, da živali blatijo in urinirajo na območju rešetak (zmanjšanje emisij do 56 %). Z namenom zmanjšanja emisij se kot krmni sistem priporoča večfazno krmljenje Spotmix (zmanjšanje emisij do 40 %), lahko pa se uporabljajo tudi avtomatski krmilniki ali tekoče krmljenje. Krmni zalogovniki "LongTail"

ti zagotavlja dobro počutje po programu AMA TW 100, smo si ogledali tudi člani Strokovne skupine za prašičerejo pri KGZS. Kmetija Loidl je tradicionalna prašičerejska kmetija, ki se ukvarja z rejo plemenskih svinj in pitanjem prašičev. Plemenske svinje pasme edelschwein osemenujejo z merjascem duroc, vse pujske spitajo do končne mase. Takšno meso trži SPAR pod blagovno znamko Vulkanland Duroc, proizvodnja vrhunškega mesa za doseganje vrhunske cene. Dodana vrednost nizkoemisijkega hleva, ki hkrati omogoča dobro počutje živali, tako prinaša dodano vrednost tudi družini Loidl.

» ANJA MEŽAN, KGZS - ZAVOD NOVO MESTO IN TINA TREBUŠAK, KGZS - ZAVOD LJUBLJANA

Notranje območje hleva s pomičnimi stenami kotcev (foto: Mojca Balaško)

Znanje je dosegljivo

Poudarek obiska v Italiji je temeljil na ekološkem in biodinamičnem vinogradništvu in vinarstvu.

V okviru aktivnosti javne službe je bila strokovna skupina vinogradnikov in vinarjev kmetijsko-gozdarskega zavoda v sodelovanju z Biotehniško fakulteto na izobraževanju v Italiji. Obiskali so Južno Tirolsko in Zgornje Poadižje. Obisk skrbno izbranih štirih kmetij (Azienda agricola Fratelli Pisoni, Azienda Agricola de Vescovi Ulzbach, Winery & Suites Pitzner, Loacker Wine Estates) je bil dobra podlaga za izhodiščna vprašanja in razprave, ki so kmetij-

kra med vremensko težjimi in lažjimi leti. V letih, ko ni težav s peronosporo, uporabijo manjše količine bakra, v letih, ko so vremenske razmere zahtevnejše in je veliko dežja, pa lahko presežejo mejo 4 kg na leto.

Pogoj za pridelavo kakovostnega pridelka je primerna obremenitev na trto in seveda prehrana vinograda. Izredno velik poudarek je povsod zeleno gnojenje, pravilna izbira travnih mešanic glede na tip zemlje in, kot je pri ekološki velikokrat poudarjeno, ve-

All'Adige, kjer je bilo podrobno predstavljeno križanje in selekcija tolerantnih sort vinske trte. Raziskovalni del inštituta se ukvarja tudi z drugimi projekti, ki bi lahko v prihodnje pozitivno prispevali k varstvu vinske trte in drugih kultur. Eden takih primerov je poizkus uporabe vibratorjev za zaščito vinske trte proti ameriškemu škrtatku.

Sodelovanje med kmeti in zadrugo

Primer izredno dobrega sodelovanja med pridelovalci in zadrugi so predstavili v zadrugi Kellerei Bozen Cantina Produttori Bolzano.

in kooperanti morajo sami prinesiti vzorec s sto jagodami, da enolog pregleda, če so parametri zrelosti optimalni za trgateg. Zadruga lahko odkupi grozdje tudi od nekooperantov, vendar je njegova cena precej nižja. Mladi se zelo zanimajo za pridelovanje grozdja in delo na kmetiji. Če je kmetija zaščiten, jo dobi prvorojenec. Če je ta ne želi prevzeti, jo lahko deduje drugi otrok. Kmetija se ne deli.

Zanimivosti

Posebnost ene od obiskanih kmetij Azienda agricola Fratelli Pisoni je njihova obdelava mladih vinogradov. Prvi dve leti po zasaditvi mladega vinograda strojna dela obdelave tal opravljajo s konji, da se v čim večji meri izognejo težkim strojem in tako čim dlje ohranjajo zračnost zemlje.

Izredno pohvalna je kakovostna in učinkovita povezanost med pridelovalci na večjih biodinamičnih območjih, kjer skupno pripravljajo sredstva zoper bolezni in jih nato po potrebi svojih vinogradov vzamejo iz skupne zaloge.

Vse bolj je prisoten tudi trend nižjih obremenitev na trto na račun višje kakovosti grozdja. Predvsem masovnice (npr. teroldego, ki je stara lokalna sorta) so tiste, ki jih z gojitveno obliko krajših šparonov zadržujejo nekoliko nazaj in pridelujejo izvrstna vrhunska vina.

Za konec naj poudarimo, da vam je, vsem pridelovalcem grozdja in vina, strokovna skupina s področja vinogradnikov in vinarjev kmetijsko gozdarskih zavodov vedno na voljo s svojimi nasveti in izkušnjami. Vsi si želimo skupaj krmariti skozi težave, ki nam jih vedno bolj povzročata kmetijska politika in narava. Na koncu pa se velikokrat tudi veselimo uspehov, ki so plod znanja in pridnih rok.

» MAJA KOREN IVANČIČ, JANJA POSL KOROŠEC, KGZS – ZAVOD NOVA GORICA

Na končnih kolih pritrjeni vibratorji kot del poskusa tretiranja proti ameriškemu škrtatku

skim svetovalcem dale precej novih pogledov ter iztočnic za nadaljnje prenašanje dobre prakse tudi v slovenske vinograde.

Primerna obremenitev

Tako kot v Sloveniji sta tudi na italijanski strani osnova varstva vinske trte pri ekološkem vinogradništvu baker in žveplo. Prav tako imajo omejitve na celokupno porabo bakra na hektar v določenem obdobju. S to razliko, da je v Italiji dovoljena uporaba bakra 28 kg na sedem let, v Sloveniji pa 4 kg na leto. S tem imajo nekoliko več manevrskega prostora pri uporabi ba-

liko dela v vinogradu. Veliko kmetij sodeluje tudi z javno službo, predvsem na področju svetovanja glede varstva vinske trte. Tudi pri njih je ponekod še vedno prisotna težava neupoštevanja predpisov pri zatiranju zlate trsne rumenice in zato dajejo veliko poudarka ozaveščanju.

Razvoj tolerantnih sort

K zmanjšanju vnosa bakra in žvepla v vinograde prispeva seveda tudi razvoj tolerantnih sort. V ta namen je bil v program izobraževanja vključen tudi obisk inštituta Fondazione Edmund Mach – Istituto Agrario San Michele

Kooperanti so obenem solastniki zadruga. Odkupne cene grozdja se gibljejo od 1,5 evra do 5 evrov na kilogram, odvisno, kateremu tipu vina je grozdje namenjeno. Cena je odvisna tudi od zdravstvenega stanja grozdja in količine sladkorjev. Povprečna količina pridelka je od 6 do 13 ton na hektar. Plačujejo jim v štirih obrokih. Povprečna velikost vinogradov, ki jih imajo kooperanti, je okrog 1,5 hektara. Kot zanimivost: le pet kmetij ima več kot 2,5 hektara vinogradov. Vse grozdje, ki ga pridelajo, morajo prodati zadrugi. Pred trgatvijo spremljajo dinamiko dozorevanja

Interaktivne inovacije kot orodje pri svetovanju

Usposabljanje kmetijskih svetovalcev mreže svetovalnih služb jugovzhodne Evrope (SEASN) v Ljubljani

V sklopu letne skupščine SEASN, ki je potekala 25. in 26. januarja 2024 v Ljubljani, smo izvedli tudi usposabljanje kmetijskih svetovalcev, članov mreže svetovalnih služb jugovzhodne Evrope (SEASN), z naslovom Usposabljanje za spodbujanje in ustvar-

rešili skupen problem, za katerega iščejo rešitev. Pri interaktivnih inovacijah si kmetje, praktiki ali končni uporabniki kot strokovnjaki delijo moč in odgovornost ter aktivno prispevajo k vplivanju na proces, kar ima za posledico skupno lastništvo rezultata.

pnega razumevanja o tem, kaj so interaktivne inovacije in zakaj so pomembne, o vlogi svetovalca za inovacije, o odnosih in vključenih kompetencah.

- Zaradi ustvarjanja razumevanja in zavedanja različnih ravni, ki so pomembne za interaktivno inovacijo.
- Interaktivne inovacije predstavljajo orodja za analizo/refleksijo

Spirala inovacij: trenerka Jana Žiberna, KGZS

janje okolja za interaktivne inovacije. Usposabljanje so izvedli usposobljeni trenerji i2Connect za interaktivne inovacije Elena Zarokosta (Agricultural University of Athens – AUA), Domagoj Gorup (SEASN) in Jana Žiberna (KGZS).

Projekt i2Connect

Projekt i2Connect je namenjen spodbujanju interaktivnih inovacijskih procesov, ki mobilizirajo različne akterje, kot so kmetje/gozdarji, svetovalci, raziskovalci, podjetja, nevladne organizacije itd., ki združijo svoje znanje, večšine in izkušnje, da bi

Zakaj interaktivna inovacija?

Utemeljitev za to je preprosta: tradicionalni način izboljšanja uspešnosti kmetov/gozdarjev s prošnjo strokovnjakom/svetovalcem, da analizirajo situacijo, diagnosticirajo problem in najdejo rešitev, v mnogih situacijah ne zadostuje več. Zapletenost številnih problemov v kmetijstvu in gozdarstvu zahteva inovativni pristop z več deležniki od spodaj navzgor.

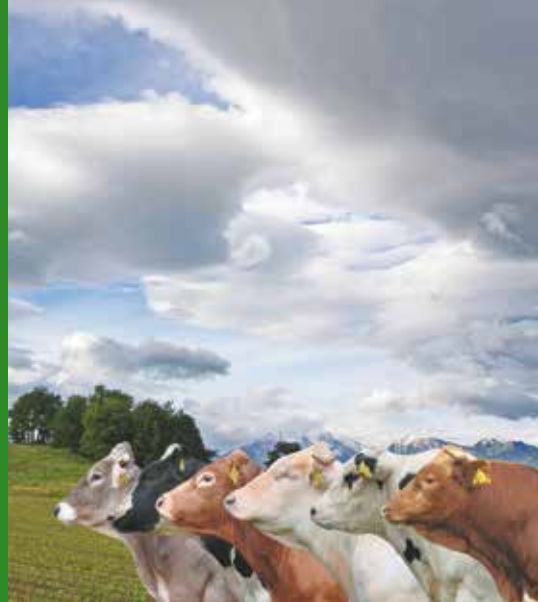
Namen usposabljanja (zakaj so te vsebine pomembne za delo v kmetijskem svetovanju):

- Zaradi ustvarjanja sku-

jo/podporo interakcij v interaktivnem inovacijskem omrežju in dajejo prostor za njihovo preizkušanje.

- Ker predstavljajo prostor za preizkušanje, prakso, eksperimentiranje in razmišljanje o orodjih, postopkih itd., kar je zelo pomembno pri vodenju projektov s kmeti, kot so npr. EIP projekti.
- Kolektivni in/ali individualni odziv o skupnem izzivu, rešitvi konkretnega primera.

» IGOR HROVATIČ, KGZS,
IN PREDSEDNIK MREŽE
SEASN

KVALITETA in ZANESLJIVOST

nas in vas vodita k uspehu

ŠIROKA PONUDBA SEMENA DOMAČIH BIKOV PRIMERNIH ZA ROBOTSKO MOLŽO

ČRNO BELA PASMA		SSI	mleko/kg
132234	APACH	141	+1742
132253	ETIK	137	+2450
132221	ELEKTRIK-RED	136	+3255
132242	MILANO	130	+786
132005	SUBER	129	+943
132273	CATON	123	+1525
132275	MINARES	120	+64
132091	TREMA	119	+892
131966	SENDY	119	+663
131982	SUPERB	111	+1226

RJAVA PASMA		SSI	mleko/kg
112237	TUS	131	+2382
111744	DINOS	122	+389
112053	HRABRI	121	+1155

Več si lahko ogledate na spletnih straneh **Osemenjevalnega centra Preska**

KGZS - Zavod LJ Osemenjevalni center Preska

Cesta v Bonovec 1, 1215 Medvode
tel.: (01) 361 12 66
e-mail: oc.preska@lj.kgzs.si

www.ocpreska.lj.kgzs.si

Odpadna hrana malo drugače

Odnos do hrane in odpadkov je treba spremeniti in ne škodovati sebi.

Pred kratkim sem raziskovala tematico izgub hrane in odpadne hrane, ki je, roko na srce, izziv, s katerim se sooča naša družba. Odpadna hrana, no, pravzaprav izgube hrane so prišle tudi na kmetijsko področje, saj je slednje pravzaprav začetek deležnikov v celotni verigi preskrbe s hrano. Če imamo do hrane vsaj malo spoštovanja in odnosa, nam je seveda hitro jasno, kako bomo z njo ravnali, se pa vseeno vprašam, kje se zatika, ko pa je statistika tako zelo jasna. Ob tem naj omenim, da je v proizvodnji hrane, vključno s primarno hrano, delež izgub hrane nekje okoli 7 %, v gospodinjstvih pa se številka še vedno vrti okoli 50 %. Ko berem številke, imam občutek, da prave deležnike za reševanje spet iščemo na napačnem koncu.

Ponovna uporaba

Kot otrok sem bila vzgojena v spoštovanju do hrane, saj sem vedela, koliko truda je potrebnega, preden hrana pride do našega krožnika. Posledično še danes hrane ne mečem proč, temveč poskrbim, da jo ponovno uporabim, seveda pa sem racionalnejša tudi pri nakupih. Če so na kmetiji mojih staršev, kjer sem odraščala, pridelki kdaj ostali na njivi zaradi neprimernosti za prodajo, to ni pomenilo izgube, temveč so postali material za kompostiranje in gnojenje tal. Prepričana sem, da je tako tudi na večini slovenskih kmetij. Vsak kmet se zelo zaveda, kako težko je pridelati dobro letino. Zadnjih nekaj let, ko so vremenske razmere tako nore, pa to zavedanje postaja še večje, se pa velikokrat vprašam, kje je spoštovanje do hrane v gospodinjstvih izven kmetij.

Neodzivnost

Zadnjič me je zelo negativno presenetil video na socialnem omrežju Instagram, ki ga je objavila velika trgovinska mreža. Gospodična je prikazala recept, pri čemer je uporabljala toast kruhke in jim za potrebe svoje jedi porezala skorjo. Ko

sem v komentarju vprašala, kaj končajo skorje kruha, seveda nisem dobila odgovora. Naj omenim še, da sem se ob gledanju posnetka zelo jezila. Ob pisanju tega članka, kake tri mesece po objavi posnetka, sem preverila, če sem odgovor morda spregledala, pa ga še do danes niso napisali.

Ker me je čakala priprava predavanja o zgoraj omenjeni

padni hrani.

Pa sem še vedno raziskovala naprej, hkrati pa opazila, da imam na območju trebuha vedno več napetosti in neke čudne bolečine. Kadar opazim neko fizično napetost ali bolečino v svojem telesu, pogledam, o čem razmišljam in kako se počutim »v svoji glavi«.

Težava je v glavi

Pogosto si pomagam s knjigo Skrivni jezik našega telesa, v katerem je podrobno razložena

dlogov, podanih za kmetijstvo, škodovala predvsem sebi. Ugotovila sem, da svojemu telesu povzročam nepotreben stres s tem, ko v sebi kuham zamero nad vsemi aktivnostmi in deležniki. Trenutek spoznanja je bil hkrati tudi trenutek, ko sem morala ukrepati in te napetosti odpraviti. To storim največkrat s pomočjo avtogenega treninga ali meditacije. Dovolj pa je že, če za sproščanje neželenih občutkov uporabimo svoj dih. Če se znajdete v napeti situaciji, naj-

FOTO: Freepik.com

V življenju so stvari, ki jih lahko nadzorujemo, in so stvari, ki jih enostavno ne moremo. Zatakne se, ko želimo nadzorovati tisto, česar ne moremo. Takrat se naše telo zakrči tudi fizično. Na različnih delih telesa nastanejo mesta ujete energije, ki tvorijo blokado in lahko privedejo do fizične bolezni. In ko pridete do trenutka, ko ničesar več ne morete nadzorovati, sedite, zaprite oči in vse svoje občutke preprosto predihajte. Dih je tisto, brez česar ne moremo živeti in ima to moč, da nas umirja ter čisti naše telo vse te nepotrebne energijske navlake, ki se v nas nabirajo lahko tudi v situacijah, za katere bi rekli, da z našim notranjim svetom nimajo čisto nobene povezave.

prej globoko vdihnite in nato globoko izdihnite. Če vam vaša domišljija omogoča vizualizacijo, se v mislih sprehodite še po notranjosti svojega telesa in dih usmerite na mesta, kjer občutite napetosti. Ja, tako preprosto je to!

»MAJA KRIŽNAR, KGZS – ZAVOD LJUBLJANA

problematiki, sem seveda morala kopati in raziskovati naprej. Moram povedati, da že dolgo nisem doživela takega odpora do kakšne tematike in v meni se je zvrstilo kar nekaj obtožb ter tudi kar nekaj jeze na celotno verigo inštitucij, ki so vpletene v boj proti izgubam hrane in od-

povezava med fizičnim znakom oz. težavo v našem telesu, ter umom oziroma našimi mislimi, občutki in delovanji.

Pregledala sem vse možnosti povezane s črevesjem in prišla do zaključka, da sem z jezo, nejevoljo, pritoževanjem in nesprejemanjem tematike ter pre-

Hrana in zdravje

Kakovost hrane ni odvisna le od kemijske sestave, temveč tudi od strukture sestavin v njej.

Kakovost hrane oziroma živil je v obdobju prevlade konvencionalnega, industrijskega kmetijstva drastično upadla, kar je zelo zaskrbljujoče. Utemeljitelj biodinamike dr. Rudolf Steiner je že v dvajsetih letih prejšnjega stoletja ocenil, da je plodna zemlja vedno bolj izčrpana in da je hrana, ki je pridelana na njej, vedno slabše ka-

vil gre poiskati v neprimernih načinih pridelave in predelave hrane, torej vse od kmetijstva in industrijske obdelave oz. predelave do potrošnika. Ekonomski uspeh v današnji moderni dobi kapitalizma in materialnih presežkov predstavlja skorajda edino merilo proizvajalcev. Velika večina slednjih je tudi kemično-materialistično usmerjenih.

Ustrezen način kmetijstva kot pogoj za zdravo prehrano

Značilnosti zdravih, kakovostnih in primernih živil za krepitev in ohranjanje zdravja ter dobrega počutja ljudi ter ostalih živih bitij bi morale vključevati tudi vitalnost in prvinskost rastlin ter živil in dajati veliko prednost s kemičnimi oz. fitofarmakološkimi sredstvi netretiranim rastlinam, vse od semen dalje. Brezpomensko je 100-odsto-

tja oz. na ves planet. Kljub porastu novodobnih bolezni na račun neprimerne, nezdrave in toksične hrane ter posledično na račun okolja, v katerem živimo, je tovrstno početje še zmeraj dovoljeno.

Rezultati raziskav namreč potrjujejo, da kakovost hrane ni odvisna le od kemijske sestave, ampak od strukture sestavin. V tej smeri je zgovorna raziskava danskega raziskovalca dr. Jensa Otta Andersena, ki je sodeloval pri raziskavi, ki je pokazala, da je izbira kakovostne, zdrave hrane ključna. Raziskava, v kateri je sodelovala skupina diabetikov, ki je vsak dan zaužila 600 g običajne zelenjave iz supermarketa, je pokazala, da so že po nekaj mesecih imeli za 30 % manj simptomov. Druga skupina je uživala enako količino zelenjave, pridelano na način naših babic. Neodvisni zdravniki so ugotovili, da kar sedem od desetih ljudi sploh ni imelo več simptomov, zaradi katerih so jih razglasili za diabetike.

Pretiravanje vedno škoduje

Dr. Andersen je na podlagi raziskovanja prav tako prišel do ugotovitev, da ima večina ekoloških in biodinamičnih pridelkov v primerjavi s konvencionalnimi bolj koordinirano oz. enakomerno strukturo, ki kaže fiziologijo rastline ter potek življenjskih procesov v celici. Tovrstna živila krepijo naše življenjske procese. Po drugi strani je bilo kar 95 % analiziranih konvencionalnih živil (mleko, zelenjava, sadje, žita) glede na strukturo neuravnoteženih. Vzrok za to naj bi se med drugim skrival v pretiravanju z uporabo dušičnih gnojil in krmljenju krav s preveč beljakovinsko bogato hrano z namenom pridobivanja čim večjih količin mleka, kar povzroča stres pri rastlinah in živalih.

» SONJA BERTALANIČ, KGZS
– ZAVOD MURSKA SOBOTA

kovosti. Napovedal je, da bo do konca stoletja hrana sicer še vedno sposobna ljudem napolniti želodce, ne bo pa jim več dala potrebne življenjske, vitalne energije. Večina ljudi še vedno ni ozavestila, da pri zaužitem obroku ni odločilna količina, temveč vitalnost oz. kakovost živil. Živila, ki so vitalno in kakovostno osiromašena, le napolnijo želodec in dajejo lažni občutek sitosti, hkrati pa obremenjujejo celoten organizem z odpadnimi snovmi, kar posledično slabijo imunski sistem in negativno vplivajo na zdravje ljudi. Razloge za pomanjkanje kakovosti oz. vitalnosti ži-

Neodgovorna raba kmetijskih fitofarmaceutskih sredstev, ki se na veliko prakticira v modernem, konvencionalnem kmetijstvu, od poljedelstva, sadjarstva, vrtnarstva do živinoreje, ne upošteva vpliva in učinkov kemičnih snovi na zdravje potrošnikov niti z vidika kratkoročnega kot tudi ne dolgoročnega vpliva ter posledic. Zakon o živilih in varni hrani ljudi ne ščiti pred škodo, ki jo utrpi zdravje človeka na račun slabih, celo toksičnih ter popolnoma neprimernih živil, ki so množično na razpolago na prehranskem trgu in so produkt prehranske industrije.

tno zagotavljanje mikrobiološke varnosti in kakovosti živil po eni strani ter neupoštevanje oz. zanemarjanje kontrole kakovosti živil, kar se tiče vitalnosti, živosti, netoksičnosti, vsebnosti hranilnih snovi ter vpliva živil na zdravje živih bitij itd. na drugi strani. Kot primer lahko vzamemo industrijsko obdelana živila na policah večine trgovin. Sestavine v teh živilih so v veliki meri zdravju škodljive, toksične, saj vsebujejo rafinirane maščobe, rafinirane sladkorje in rafinirano moko. Tovrstna živila so obdelana s celim spektrom najrazličnejših toksičnih kemikalij, ki pogubno vplivajo na živa bi-

Aktivne spodbude za ekološko kmetovanje

Nove informacije in znanje o ekološkem kmetijstvu so dostopne na spletu – izkoristite priložnost.

V preteklem letu smo na Inštitutu za ekološko kmetijstvo, ki deluje v okviru Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru, izvedli številne aktivnosti v sklopu javnega naročila »Aktivnosti za pospeševanje ekološkega kmetijstva v letu 2022«. Ogleдали smo devet primerov dobrih praks ekološkega kmetovanja v tujini, ki so zajemali teme, kot so ekološko oljkarstvo, prireja mleka, pridelava jagodičevja, trženje ekoloških proizvodov, ekološka pridelava in predelava poljščin in zelenjave, pomen ekološkega kmetijstva na vodovarstvenem območju na Bavarskem ...

Pripravili smo deset specializiranih predavanj/delavnic in sodelovali s tujimi

strokovnjaki v obliki enajstih spletnih predavanj. Nekatere delavnice in vsi spletni seminarji so posneti in so dostopni na spletni strani Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede na naslovu https://www.fkbv.um.si/?page_id=20212.

Na tem naslovu najdete različne tematike, kot so izkušnje z uvedbo ekoloških živil v javne zavode, o kakovosti ekoloških živil v primerjavi s konvencionalnimi in njihov vpliv na zdravje, ekološka pridelava jagodičevja, biodinamično kmetovanje, rodovitnost tal, ekološko semenarstvo, pomen ekološkega kmetijstva za vodovarstvena in druga odročna območja ter pregled stanja ekološkega kmetijstva na Slovaškem, v Avstriji, Srbiji,

Franciji, na Bavarskem in še marsikaj. Vabljeni k ogledu.

»TATJANA NAVRŠNIK, FKBV – UNIVERZA MARIBOR

 Celjski sejem

56. MOS

Največja poslovno-sejemska prireditel v regiji

18.–22. SEPTEMBER 2024

MOS DOM

MOS TURIZEM

MOS TEHNIKA & DIGITALIZACIJA

MOS B2B

MOS PLUS

Dobra izkušnja za ponudnike in kupce

Od načrtovanja do nepozabnega dogodka Podeželje v mestu

Podeželje v mestu je dogodek, ki zahteva dolgotrajno načrtovanje in priprave, a ko končno zaživi, se vsem udeležencem vtisne v spomin kot nepozabna izkušnja. V letu 2024 so se kmetije v sklopu Podeželja v mestu v Ljubljani predstavile dvakrat, zadnjič maja. Lepo vreme je naredilo svoje in gospodarji kmetij, ki z veliko mero potrpežljivosti kramljajo in trgujejo z obiskovalci dogodka, so ponovno navdušili s široko paleto pridelkov in izdelkov.

Vrhunski ribji izdelki

Ribji izdelki se na Podeželju v mestu ne predstavljajo prav pogosto, tako tokrat izpostavljamo **Janeza Vidmarja**, ki se z ribogojstvom ukvarja že več kot dvajset let. Je živinorejec in goji kalifornijske postrvi v ribogojnicah Vodomec na lokacijah Pšate, Zaloga

postrvi, ki so rdeča nit njegovega življenja. Vrhunskost izdelkov, kot so kaviar, hladno in toplo dimljeni namazi iz dimljene postrvi, dokazuje tudi s priznanji festivala Dobrote slovenskih kmetij. *»Sem vesel za možnost sodelovanja na Podeželju v mestu, dan je bil uspešen nad našo ponudbo. Slovenski ribogojci imamo močno konkurenco rib od drugod in z butično prirejo težko konkuriramo.*

Naša ribogojnica se ukvarja z vzrejo ene ribje vrste, kalifornijske šarenke, ki je bila prenesena na območje Slovenije pred dvesto leti. Gre za tipično farmsko ribo, ki jo redim kot živinorejec s poslanstvom pridelovanja hrane za ljudi.» Gre za okolju prijazno rejo, kalifornijska šarenka je namreč zaščiten in ne izpodriva avtohtonih ribjih vrst.

troci uživajo v langoših in opazujejo dogajanje na dogodku Podeželje v mestu. Dogodek, ki prinaša delček podeželja v središče mesta, je tudi za najmlajše obiskovalce nepozabno doživetje.

pri Cerkljah na Gorenjskem, Ilirske Bistrice in Nove Štife. Lanskoletna neurja so mu povzročila veliko škodo, a vztraja in nadaljuje z vzrejo

V naravo je dovoljeno vlaganje sterilnih rib, ki se kasneje ne razmnožujejo. *»Vesel sem dobrega sodelovanja s strokovnjaki Kmetijsko gozdarske*

zbornice Slovenije, ki pomagajo pri razpisih ter raznih projektih,» poudarja ribogojec, ki si želi boljšo podporo države v smislu javnih naročil, sodelovanja s šolami in vrtci ter naploh javnimi zavodi.

Gostoljubnost povezuje

Posebne gostje majskega dogodka so bile članice Društva žena Kukeč. V majhni slikoviti pomurski vasi Kukeč prebiva le 54 prebivalcev. Vas je znana po svoji gostoljubnosti in bogati kulturni ter naravni dediščini. Prebivalce Kukeča povezuje občutek skupnosti, tradicije in želja po ohranjanju kulturne dediščine, ljudskih običajev ter izročila domačega kraja. *»Dan je bil zelo lep, obiskovalci so nas lepo sprejeli, bili so prijazni, dostopni in dobri okuševalci. V Ljubljani*

smo prvič, k sodelovanju nas je povabila kmetijska svetovalka Anica Petrovič s KGZS - Zavoda Murska Sobota. Med nami so tudi kmetice, prejemnice priznanj festivala Dobrote slovenskih kmetij. V društvu kmečkih žena smo vsi dobri prijatelji in smo veseli druženja,» je navdušeno pripovedovala predsednica **Marjana Vukanič**. Posebno so bili veseli pozornosti župana Gornjih Petrovcev **Franca Šlihthuberja**, ki jih je prišel obiskat in doživeti utrip Podeželja v mestu. Kukečanke so pripravljale langoš, preprosto jed, ki se jo zamesi z moko, jogurtom, jajcem, kvasom in vodo, vzhaja ter cvre v olju.

»TATJANA VRBOŠEK, KGZS

Izbrana kakovost – drobnica

Zveza društev rejcev drobnice Slovenije se je vključila v shemo izbrana kakovost za meso drobnice. Trenutno je vstop brezplačen. Potrebno je le poslati izjavo o vstopu v skupinsko certificiranje. **Izjavo pošljite čim prej, ker bodo klavnice in trgovci odkupovali le živali s certifikatom IK.**

Ob oddaji živali v klavnico imejte s seboj natisnjen certifikat in izjavo o načinu vzreje, na katero napišite številko certifikata ter zaporedno številko pred vašim imenom na seznamu certificiranih rejcev. Seznam se bo z vključitvijo novih rejcev posodabljal, kar pomeni, da se bosta številka pred imenom certificiranega rejca in številka certifikata spreminjali.

Na spletni strani je tudi izjava o prevozu živali, ki jo izpolnjeno oddate v klavnici.

Vse informacije v zvezi z izbrano kakovostjo za meso drobnice dobite na spletni strani www.drobnica.si pod zavihkom Izbrana kakovost in na telefonski številki 040 663 563 (Roman Savšek). Na tej spletni strani sta posodobljena certifikat in abecedni seznam vseh, ki ste certificirani.

ZDRDS

Svetovni pogled na turizem na kmetijah

V Bolzanu, kjer je potekal 2. svetovni kongres Agritourism, sta Slovenijo in turizem na kmetiji predstavili Andrejka Krt in Renata Kosi iz KGZS.

Prisotnih je bilo več kot 200 osebnih in spletnih udeležencev iz 35 držav. Izvedenih je bilo 13 tematskih srečanj s strokovnjaki in praktiki s področja turizma na kmetijah, 80 predstavitev v živo in s plakati ter ogledi dobrih praks na 14 južnotirolskih kmetijah.

O stanju in izzivih

Globalna mreža za turizem na kmetiji je mednarodna platforma za znanstvenike, strokovnjake, združenja, zainteresirane deležnike posameznike, podjetja in druge akterje, ki si je, med drugim, zadala nalogo, da se vsako drugo leto izvede svetovni kongres za področje turizma na kmetijah. Cilj je razpravljati o stanju, izzivih, priložnostih in omejitvah turizma na kmetijah z vidika prihodnjih razvojnih perspektiv te vrste turizma na podeželju po vsem svetu. Glavno vprašanje, ki smo si ga udeleženci morali zastaviti pri svojih predstavitev na 2. svetovnem kongresu, se je glasilo »Kaj moramo storiti, da bo turizem na kmetijah postal uspešna in trajnostna vrsta turizma na podeželju?«

Prispevek k trajnostnemu razvoju

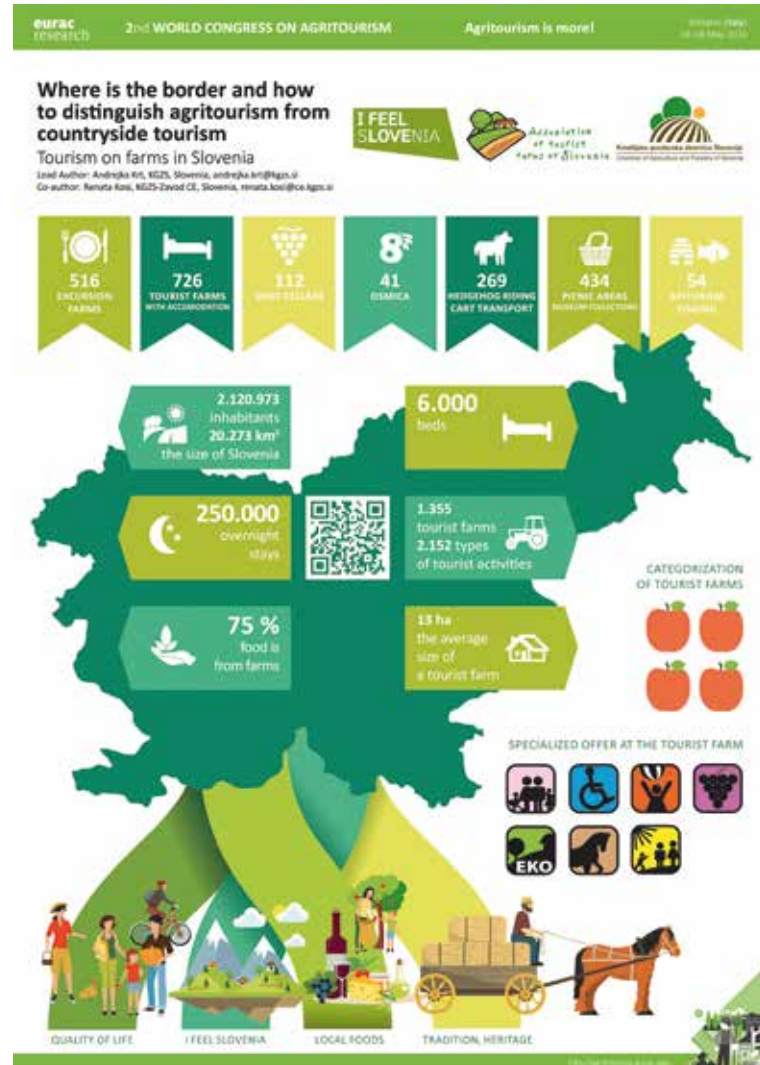
Izvedene aktivnosti v letu 2024 so pretežno izražale stanje turizma v posameznih državah s pogledom na to, kaj in kako lahko turizem na kmetiji pripomore k trajnostnemu razvoju in/ali izzivom, povezanim z njegovim uresničevanjem na kmetiji in zunaj nje. Turizem na kmetiji dejansko predstavlja pomembno organizacijsko in operativno spremembo upravljanja, gospodarstva in življenjskega okolja na kmetiji. Izvajanje turizma na kmetiji je ena od zelo pomembnih dobrih praks, ki

omogoča trajnostno upravljanje s prostorom in pridelavo hrane. Vprašanje je, kako ohraniti to razumno interaktivno ravnovesje med turističnimi in kmetijskimi dejavnostmi.

Ljudje na obeh polih

Nadalje so razprave potekale okrog vprašanja, kje in na kakšen način iskati nove pristope, kot je na primer regenerativni agroturizem. Kako zagotoviti pravično razmerje med načeli trajnosti, ki se nanašajo na okoljske, gospodarske in socialno-kulturne vidike razvoja turizma? Jasno je bilo izraženo stališče, da turizem smo ljudje na obeh polih in tudi kmetije morajo pri tem videti svoje prednosti, mladi k delu pristopajo bolj racionalno in manj sentimentalno, zato države turizem na kmetijah urejujejo strateško. Države imajo izdelane strategije razvoja turizma na kmetijah tudi s pogledom v smeri raziskovanja družbenih, gospodarskih in okoljskih sprememb na kmetiji in v njenem okolju ob ponudbi oziroma izvajanju turizma na kmetiji.

Predpostavljeno je bilo, da je agroturizem več kot le doživljanje kmetijskih proizvodov, življenja na kmetiji in prenočevanje v kmečkih poslopih. Turizem na kmetiji predstavlja več, predstavlja edinstveno kulturno in interaktivno izkušnjo, ki je sredstvo za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij ter ohranjanje kmetijskih praks in majhnih strukturiranih kulturnih krajin. Na teh izhodiščih so temeljile predstavljene znanstvene raziskave. Odgovarjale so na vprašanja, ali to drži. Kaj deluje in kaj ne? S kom sodelujejo kmetijsko-turistični obrati? Ali so dobro vključeni v življenje

Plakat v angleščini, s katerim smo na 2. svetovnem kongresu Agritourism predstavili slovenski turizem na kmetijah.

skupnosti? Kdo so ciljne skupine in ali se spreminjajo? Kje so perspektive? Kako opredeliti prostor kmečkega turizma in turizma na kmetijah ter podeželju, ki sega onkraj kmetijskih vrat?

Dober odziv na slovensko predstavitev

Andrejka Krt in Renata Kosi, svetovalki javne službe kmetijskega svetovanja pri KGZS, sta s posterjem in referatom predstavili celotno sliko turizma na kmetijah v Sloveniji, tako gostinske kot negostinske dejavnosti. Predstavljene so bile zakonske podlage, skupine in vrste, obvezna in prostovolj-

na označevanja in, kar je za promocijo turističnih kmetij najpomembnejše: QR koda na posterju. Obiskovalci so si tako lahko s pomočjo mobilne aplikacije ogledali v sliki in besedi slovenske turistične kmetije in njihov odziv je bil zelo pozitiven. Navdušeni so bili nad našo pokrajino in našo kulinariko. Plakat z osnovnimi pojasnili je bil za promocijo slovenskega kmetijstva in turizma na kmetiji razdeljen vsem udeležencem.

» ANDREJKA KRT, KGZS

BonitaSi kot primer dobre prakse

Kadar je vodja odličen in ekipa usklajena, se zdi, da nihče posebej ne vodi.

»Skupinsko delo med kmeti, kmetijskimi svetovalci in znanstvenimi ustanovami ter skupno navdušenje nad jabolkom BonitaSi, je prineslo dobre rešitve, povezanost in odprlo možnosti za prodajo jabolka z zgodbo«, je le eno od navdušenih sporočil, ki sta jih v začetku junija ob koncu razgovora s ključnimi partnerji projekta »BonitaSi« podala irska strokovnjaka **Cian Condon** in **Kieran Kenny**. Gre za svetovaleca v vodilni irski državni organizaciji Teagasc, ki se ukvarja z raziskavami, svetovanjem in izobraževanjem v kmetijstvu in gozdarstvu. Organizacija sodeluje s strokovnjaki Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije v sklopu aktivnosti projekta i2connect, ki je namenjen nadgrajevanju usposobljenosti kme-

tijskih svetovalcev in njihovih organizacij pri prenosu novih znanj ter na področju interaktivnih inovacij. Povezuje 42 organizacij iz 21 evropskih držav, ki sestavljajo povezano podporno mrežo na področju kmetijstva. Kmetijske organizacije tako na evropski ravni izvajajo različne dejavnosti.

Vzorčen primer

Slovenski projekt Evropskega partnerstva za inovacije EIP-AGRI »Bonita, nova odporna klubska sorta jabolka v Sloveniji – od pridelave do trženja« je vodilni partner delovnega sklopa pri projektu i2connect Wageningen University & Research izbral kot vzorčen primer v sklopu iskanja dobrih praks projektnega vodenja. Biti vzorčen primer dobre prakse po-

meni, da svoje izkušnje predstaviš in si na razpolago za vprašanja kmetijskih strokovnjakov iz tujine, ki so med drugim razvili serijo modulov usposabljanj za razvijanje svetovalnih veščin. Zoom srečanje partnerjev projekta »BonitaSi« in irskih strokovnjakov sta vodila **Saša Plestenjak** iz KGZS in nacionalni koordinator i2connect za Slovenijo **Igor Hrovatič**.

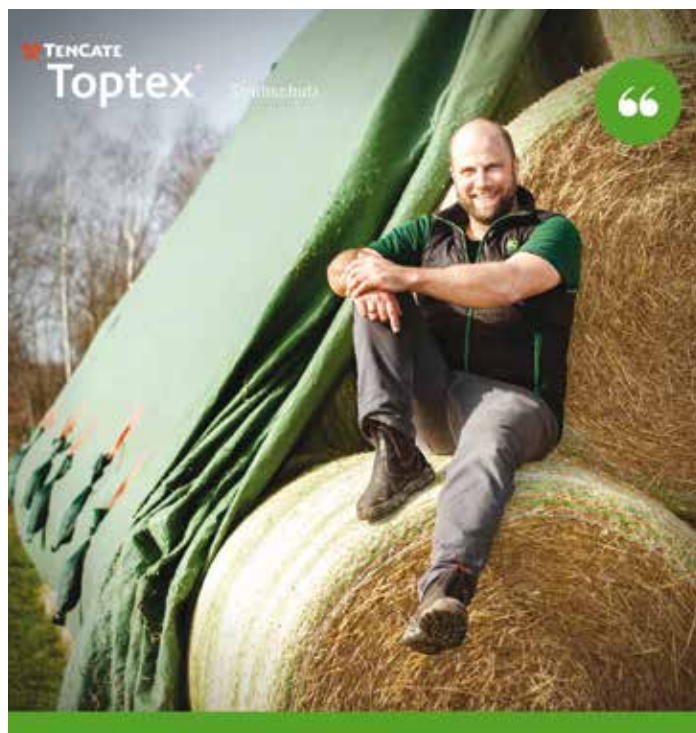
Navdušenje projektnih partnerjev

Projekt »BonitaSi« je predstavila vodja projekta **prof. dr. Jerneja Jakopič** z Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Na vprašanja irskih strokovnjakov so poleg nje odgovarjali: sadjarja **Anton Koršič** in **Gregor Šušterič**, kmetijski svetovalci in specialisti za sadjarstvo KGZS zavoda Maribor in Novo mesto **Andrej Soršak**, **Andreja Brenc** in **Urška Cvelbar** ter **Tatjana Vrbošek** z oddelka za odnose z javnostmi KGZS.

»Šlo je za sodelovanje različnih deležnikov in skupaj smo pridomoeli k iskanju. ustvar-

janju in praktični uporabi inovativnih rešitev, v našem primeru uvajanju BoniteSi, nove sorte jabolka v smislu primerne tehnologije pridelave, skladiščenja, prenosa znanja in promocije sorte med porabniki. Projekt je zaključen, a sodelovanje še kar traja,« so med drugim povedali projektni partnerji, ki jih druži navdušenje nad jabolkom BonitaSi. Gre za sladko-kislo sorto lepe barve, primerne velikosti in oblike, ki izvira iz odlične družine: starša sta v Sloveniji nadvse priljubljeni Topaz in Pink Lady. Prav vsi partnerji projekta so veseli dejstva, da je jabolko slovenskim potrošnikom všeč in postaja vse bolj prepoznavno. Na vprašanje analitičnih strokovnjakov glede izvora povezanosti skupine pa so izpostavili dobro delo vodilnih partnerjev projekta in dejstvo: »Kadar je vodja odličen in ekipa usklajena, se zdi, da nihče posebej ne vodi.«

»TATJANA VRBOŠEK IN SAŠA PLESTENJAK, KGZS

PONJAVA ZA POKRIVANJE SLAME / SENA

080 73 74
WWW.PROFARM.SI

THIS PROJECT HAS RECEIVED FUNDING FROM THE EUROPEAN UNION HORIZON 2020 RESEARCH AND INNOVATION PROGRAMME UNDER GRANT AGREEMENT N° 101019737

56. MOS vas vabi

Jeseni svoja vrata odpira največji in najbolj tradicionalni sejem v Celju in širši okolici – 56. MOS. Letošnji sejem bo potekal med 18. in 22. septembrom, poleg bogate tradicije in trajnostne vizije pa vsako leto prinaša tudi veliko novosti.

MOS je eden najpomembnejših poslovnih

dogodkov v regiji, ki privablja pozornost tako razstavljalcev kot obiskovalcev. Lani se je na MOS-u predstavilo 600 direktnih razstavljalcev iz desetih držav. Skupaj so predstavili več kot 1.000 priznanih blagovnih znamk tako iz Slovenije kot iz tujine, obiskalo pa ga je več kot 65.000 obiskovalcev.

Vabimo vas, da se predstavite v segmentu MOS TURIZEM, kjer lahko promovirate svoje podjetje, zavod, društvo, prodajate svoje izdelke in storitve ter pridobivate potencialne stranke. Predstavniki kulinaričnega turizma, turističnih kmetij, zelenih in trajnostnih turističnih destinacij, kampinga in karavaninga - ne odlašajte, rezervirajte svoj prostor čim prej in izkoristite edinstveno priložnost za navezovanje poslovnih stikov in uspešno promocijo svojega podjetja!

Za člane KGZS smo pripravili posebno ugodnost – nudimo vam možnost najema lesene stojnice in 6 m² razstavnega prostora za samo 528,30 evra (brez ddv). Cena vključuje neopremljen prostor z lesenim pultom in steno, prijavnino, spletni katalog in ekološko nadomestilo.

Za več informacij o prijavi in udeležbi se obrnite na Ireno Škorja na e-naslov: irena.skorja@ce-sejem.si. Pohitite s prijavo, saj je število prostih mest omejeno!

Ne zamudite svoje priložnosti in že danes postanite razstavljalcev na 56. MOS-u!

Sejem AGRA, 62-ič tradicionalno svež!

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA bo v Gornji Radgoni od 24. do 29. avgusta 2024 tudi ob svoji 62. ponovitvi ohranil sloves največjega in najpomembnejšega kmetijsko-živilskega sejma v tem delu Evrope.

Ponujal bo vrhunsko tehniko, opremo in sredstva za kmetijstvo, gozdarstvo, vinarstvo in živilstvo. S strokovnimi razstavami živali bo predstavil najboljše rejske dosežke in vabil s sonaravnimi praksami ter nasveti v sejemskih vrtovih. Povezoval bo s strokovnimi in stanovskimi srečanji ter nazdravil uspešnemu poslovnemu, strokovnemu in prijateljskemu druženju z najboljšimi kmetijskimi pridelki, prehrano ter vini. Država partnerica sejma bo Bolgarija. Strokovni poudarki bodo na prehranski varnosti, mladih in inovacijah, digitalizaciji in umetni inteligenci, ekološkem in ohranitvenem kmetijstvu, na učinkovitem gospodarjenju z gozdovi, prihodnosti podeželja, podnebnih spremembah in vodnih virih.

Tehtno in zanimivo dogajanje pripravljata Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport. Svoje dejavnosti, pridelke, izdelke in člane bosta predstavili Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije in Zadrúžna zveza Slovenije ter najboljše tudi nagradili. GZS Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij bo prikazala in ponudila v pokušnjo izdelke najvidnejših slovenskih živilskih podjetij. Čebelarstva zveza Slovenije v sodelovanju s Čebelarstvo zvezo društev Pomurja organizira promocijo čebelarstva

in čebeljih pridelkov. Sejem se bo ponašal z novo pridobitvijo, paviljonom Čebelji svet. S strokovnim dogajanjem in organizacijo sekaškega tekmovanja lastnikov gozdov bo aktiven Zavod za gozdove Slovenije.

Bogat strokovni program

Agro bodo spremljali številni strokovni posveti na aktualne tematike. Med drugim bodo predstavljeni ekološko kmetijstvo, nova digitalna orodja, skrajševanje tr-

znamk za gastronomski turizem, Javna služba kmetijskega svetovanja, aktivnosti varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano ... Na sporedu bodo živilski in zelenjadarski posvet, posvet o javnem naročanju, seja komisije DS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, srečanje partnerjev SRIP Hrana, srečanje ob dnevu avstrijske Štajerske, B2B srečanje Meet4business ...

Spremljevalni in družabni program bo obsegal podelitve priznanj najboljšim s sejemskih ocenjevanj kakovosti prehranskih izdelkov, vin in kmetijske mehanizacije, Dan Zadrúžne zveze ter Dan Kmetijske gozdarske zbornice Slovenije, kronanje Medene kraljice Slovenije, državno sekaško tekmovanje, tekmovanje v plesanju polke in v vlečenju vrvi, prikaz vodenja teličkov s strani najmlajših, srečanje starodobnikov Steyr in številna druga.

» WWW.SEJEM-AGRA.SI

žnih verig, korišćenje subvencij, uredba o deforestaciji, dostop do namakanja, pomen kolektivnih blagovnih

Kakovost s podeželja

Ponudba za sodelovanje na sejmu Narava-zdravje 2024

Tudi letos vam Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije v sodelovanju z organizatorjem sejma Gospodarskim razstaviščem ponuja možnost cenejšega nastopa na 54. sejmu Narava-zdravje, ki bo potekal od 10. do 13. oktobra 2024 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Vzporedno bo s sejmom potekala 30. razstava ekotičnih živali Bioexo.

Zakaj je pomembno sodelovati na sejmu

Letos smo vam pripravili še posebej ugodno ponudbo, da bi lahko s čim manj stroški predstavili svojo dopolnilno dejavnost in pri-

šli do kupcev. Naša želja je, da bi se za sodelovanje na sejmu odločilo čim več kmetij in da s tem pokažemo prebivalcem mesta Ljubljana in drugim, kako kakovostne pridelke in izdelke ponuja slovenski kmet. Sodelovanje na sejmu je hkrati tudi priložnost, da vzpostavite stik z novimi kupci in da s prodajo za pošteno ceno dobite potrdilo o kakovosti vaših izdelkov.

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS) nudi tistim, ki se ukvarjajo z dopolnilno dejavnostjo

na kmetiji, kakovosten servis, naj bo to svetovanje, pomoč pri registraciji, tudi tehnološko svetovanje ali usmeritve, kako tržiti svoje izdelke. Dejstvo je namreč, da so dopolnilne dejavnosti na kmetiji zaradi večinoma majhnih kmetij v Sloveniji vse bolj iskane, kako povečati dohodke, si zagotoviti delovno mesto in ohraniti ter razvijati kmetijo. V veliko prime-

ljem Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije predstavite približno 18.000 obiskovalcem sejma Narava-zdravje 2024!

Ne prezrite

Prijava je možna le za celotno trajanje sejma (4 dni).

Rok za prijavo: **27. avgust 2024** (možne so samo pisne prijave).

Prosimo, da izpolnjeno pri-

DOSEVKI AGROSAAT

Najboljše rešitve za strniščno setev!

 <p>Neprezimni dosevki</p> <p>Za prehrano, krmo in podor: ajda, bela gorjušica, oljna in meliorativna redkev, proso, aleksandrijska detelja, sudanska trava, facelija.</p>	 <p>Prezimni dosevki</p> <p>Za krmo ali zimsko ozelenitev: bela in črna detelja, inkarnatka, lucerna, panonska grašica, pasja trava, krmna ogrščica, mnogocvetna ljuljka in v mešanicah: Agroasaat 4, Agroasaat 4 PLUS, Agroasaat 6.</p>		
 <p>Mnogocvetna ljuljka HUNTER Najboljša sorta na trgu</p>	 <p>Lucerna EMILIANA Visoka prebavljivost krme</p>		
 <p>www.agroasaat.si</p>			
<p>Mešanice Agroasaat VITA Za podor ali krmo</p> <p>Dosevki in mešanice Agroasaat VITA, prinašajo številne prednosti za rodovitnost tal!</p>	 <p>Agroasaat VITA 11 Na osnovi aleksandrijske detelje</p>	 <p>Agroasaat VITA 12 Na osnovi meliorativne redkve</p>	 <p>Agroasaat VITA 13 Na osnovi kosne rži za ozelenitev</p>

Več o ponudbi dosevkov v Gospodarjevem priročniku 2024, pri svetovalni službi Agroasaat ter na naši spletni strani:

rih je prav dopolnilna dejavnost eden od razlogov, da se mladi lažje odločijo za prevzem kmetije.

Seveda stvari še niso popolne. Raziskave kažejo, da bi bilo dopolnilnih dejavnosti in podje-

javnico pošljete na naslov: Gospodarsko razstavišče d.o.o., Dunajska cesta 18, 1000 Ljubljana ali na e-naslov: narava.zdravje@gr-sejem.si. Poleg ustrezne prijave sta pogoja za sodelovanje na sejmu tudi članstvo v Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije s poravnanimi vsemi obveznostmi in urejena ustrezna dokumentacija za prodajo.

Kontakti

Kontaktna oseba Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije:
Robert Peklaj
robert.peklaj@kgzs.si
tel.: 041 779 132

Kontaktna oseba Gospodarskega razstavišča:
Aljaž Škarabot
aljaz.skarabot@gr-sejem.si
tel.: 051 620 522

tništva na podeželju lahko še veliko več. Zato bomo na Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije v prihodnje večjo pozornost namenili pridobivanju in posredovanju posebnih znanj. Prav tako si bomo prizadevali za lažji in organiziran dostop do kupcev, kamor sodi tudi nastop na sejmih, kot je sejem Narava-zdravje.

Vabimo vas torej, da se pod okri-

jo. Če ne boste pravočasno oddali prijave, vam ne moremo zagotoviti možnosti udeležbe na sejmu, cene razstavnega prostora ali vpisa v sejemski katalog!

Več o sejmu si lahko preberete na spletni strani organizatorja www.narava-zdravje.si, dodatne informacije glede sodelovanja pa lahko dobite na naši spletni strani www.kgzs.si/narava-zdravje ali pa vam jih posreduje kontaktna oseba.

» ROBERT PEKLAJ, KGZS

Novi pristopi v zelenjadarstvu

Na Vranskem so na posestvu Podgrad v petek, 7. junija, izvedli strokovni posvet Novi pristopi v zelenjadarstvu, ki ga je organiziralo podjetje Črna d.o.o.. Podjetje Črna poznamo po blagovni znamki Zeleni zabojček, pod katero že petnajst let odkupujejo lokalne ekološke pridelke in jih dostavljajo v zabojčkih na domove po Sloveniji. Posestvo Podgrad poznamo »malo starejši« kmečki fantje in dekleta z dogodkov kmečkih iger v osemdesetih letih.

Na predavateljskem šprintu smo slišali kar dvanajst izvlečkov projektov, odmore pa poleg trem obrokom iz ekoloških pridelkov namenili tudi demonstrativnemu ogledu na njivi in medsebojnemu pogovoru. Posestvo Podgrad, katerega nosilec je kmet Ira Zorko, v organizaciji podjetja Črna razvija v demonstracijsko poskusno posest. V Črni vidijo potencial in potrebo, da bi odkupili čim več ekološke zelenjave po vsej Sloveniji in z njo zadovoljili zahtevne kupce v obliki tedenskih zabojčkov.

Predavatelji so nam predstavili namene in rezultate projektov, in sicer:

- neintuitivno namakanje zelenjave v vročo vodo, da bi podaljšali svežino (pilotni projekt Podaljšanje svežine zelenjave s poobirano obdelavo z vročo vodo),
- zbiranje izkušenj kmetov, da novi ne bi delali starih napak (pilotni projekt Ultra energetsko učinkovita pridelava zelenjave),
- o učinkovitem namakanju,
- predstavitev novega kmetijskega pridelka mikrozelenjava (s pilotnim projektom Mikrozelenjava od semena do krožnika),
- projekt Slovenska ekološka kurkuma.

Zanimivi so projekti, ki spodbujajo prakse, ki so naravi, kmetu in

demeter ZVEZA BIODINAMIKOV SLOVENIJE
IN
ZDRUŽENJE DEMETER SLOVENIJA
VABITA NA

2. PRAZNIK BIODINAMIKE

sobota
14. september 2024
od 9.00 do 16.00
Pogačarjev trg
Ljubljana

100-letnica BIODINAMIKE

- Prodajne stojnice biodinamičnih in ekoloških kmetij
- Predstavitev biodinamičnih društev
- Otvoritev in kulturni program ob 10. uri
- Predstavitev biodinamičnih kmetij na velikem zaslonu
- Razstavnici panoji z informacijami o nastanku biodinamične metode kmetovanja in razvoju v Sloveniji
- Delavnica polstenja mil

Spoštijivi do Zemlje že od 1924!

kupcu prijazne, kot je EIP Pomoč oprashaľevalcem v intenzivni kmetijski krajini za podporo biodiverziteti, projekt Agroecology transect Združenja za celostno regenerativno kmetijstvo. To so zamisli in prakse za kmetijstvo z drobno posestno strukturo, kakršna je slovenska.

Predstavljena je bila tudi iniciativa za tržno vrtnarjenje in francoska kmetovalca, ki sta se ustalila v Sloveniji, sta predstavila prakso oblik sodelovanja iz svoje domovine (tesno sodelovanje, izmenjava znanja, krepitev malih kmetij na dolgi rok).

Prosojnice predavanj in videoposnetki so na spletni strani www.carna.si.

Maja Klemen Cokan, KGZS-Zavod Celje

NAGRADNA UGANKA

Začetnice besed dajo geslo. Geslo pošljite do 10. julija na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA UGANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po e-pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si s svojim imenom in naslovom.

Izmed pravih odgovorov bomo izžrebrali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade. Geslo prejšnje uganke je bilo **ZBIRNE VLOGE**.

Izmed prispelih odgovorov smo izžrebrali pet nagrajencev: Stane Grum, Škofljica; Ida Gorenjak, Štore; Sebastjan Klemenšek, Žalec; Silva Šivec, Slovenj Gradec; Ivanka Urbas, Cerknica. Čestitamo!

Učiteljeva miza	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Odprtina v steni	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Bratov ali sestrin sin	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Najslabša šolska ocena	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Najslabša šolska ocena – pogovorno	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kraljevska igra	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Ime pisca otroških pesmi Župančiča	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Kralj živali	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Otrok brez sorojencev	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

NAGRADNA KRIŽANKA

<p>Foto: Temo Jeseničnik</p>	AVTOR: MARJAN GRABNER	PROCES V PREBAVILIH	MENICA ZA PORAVNAVO DOLGA	OSREDNJA BAVARSKA REKA	STOJAN BATIČ	TANKA MREŽASTA TKANINA	SVETOVNO MORJE	ODMOR	
	DOSTOP								
	OTROŠKA RISBA								
	ASTROLOGINJA KURENT				AFRIŠKA ZVER Z GRIVO MAZILO ZA NEGO KOŽE				
	NAŠ GRAFIČNI OBLIKOVALEČ (EDI) ČAROVIK						ANJA ZAVADLAV PRAVOŠL. SVETA PODOBA		
				SL. IGRALKA (ITA) NEBESNA TELESA, KOMETI					
	Z OSTRIMI BESEDAMI IZRAŽENO NESOGLASJE	STENSKA OBLOGA, OPONA	STRIPOVSKI JUNAK FORD	RIŽ V OTROŠKI GOVORICI	NEUBRANJEN TENIŠKI SERVIS	KUHAN ZVAREK LOČEK (VZHODNO)		DOMAČIN IZ BERLINA	JAPONSKI REŽISER KUROSAVA
MALO VREDNI PREDMETI							LJUBLJANA ZA ČASA RIMLJANOV PEVEC PESTNER		
PREGRADA IZ PRI-OSTRENIH KOLOV							SANDALA IZ JERMENOV DELOVNI NAVDIH		
PRIPRAVA ZA BETONIRANJE					ROLO PORTUGAL. DRŽAVNIK (ANTONIO RAMALHO)			CITROŠNOV ELEKTRIČNI AVTOMOBIL DOKAZ ODSOTNOSTI	
AMERIŠKA IGRALKA ZELLWEGER						BASKOVSKA ŠPORTNA IGRA REPRINT		EDVARD RAVNIKAR JAPONSKI CVETLIČNI ARANŽMA	
EVA TERČELJ			KONIČASTO POKRIVALO, OGLAVNICA ČLENONOŽEC				OSREDNJA ZAGREBSKA ULICA ANGLEŠKO OKROŽJE		
HITER KONJSKI TEK				VOHANI ORGAN ŠPANSKI IGRALEC (FRANCISCO)			NADIH LISTINA PRAVNE NARAVE		DIONIZOV MITOLOŠKI SPREMLJEVALEČ ORIENTALSKO RIŽEVO ŽGANJE
	NAŠ POLITIK, PUBLICIST IN PLANINEC (HENRIK)	LEDENIŠKA DOLINA V JULIJCIH KOLESAR BERNAL					KRAJ BIVANJA BOGA ROMBOIDNA MOR. RIBA		
RAVNA, TLAKOVANA STREHA						PODZEMNI ŽUŽKOJED IZUMRLI VZHODNI SLOVAN		SRBSKA REKA LEGEND. RADIJKA KOROŠEC	
UGIBANJE					TURŠKO LJUDSTVO V SIBIRIJI RIMSKA STOENA			RODITELJ NA ČELU DRUŽINE ČARLI NOVAK	
SKLADIŠČE							NERVOZEN ČLOVEK		
LETOPISEC							NEKDANJA ROMUNSKA TELOVADKA (SIMONA)		AMERIŠKA IGRALKA KILLMER

POMOČ: ANTRIM - angleško okrožje na severnem Irskem, zahodno od Belfasta, **EANES, Antonio Ramalho** - portugalski politik in general, **PELOTA** - baskovska športna igra, pri kateri se udarja žoga proti steni, od katere se odbija v polje

Geslo križanke pošljite do 15. julija na naslov Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, uredništvo Zelene dežele, Gospodinjska 6, 1000 Ljubljana, s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA.

Odgovor lahko pošljete tudi po elektronski pošti na naslov zelena.dezela@kgzs.si, seveda s pripisom NAGRADNA KRIŽANKA in vašimi podatki.

Med pravnimi odgovori bomo izžrebali pet nagrajencev, ki bodo prejeli praktične nagrade.

Med prispelimi odgovori (pravilna rešitev je bila ČAS SAJENJA) bodo praktično nagrado prejeli: Mojca Arzenšek, Slovenska Bistrica; Alojzij Ješe, Mavčiče; Vida Pižent, Portorož; Jošt Rupnik, Črni vrh nad Idrijo; Stanko Žavbi, Lukovica. Čestitam!

Za razvoj slovenskega podeželja

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

Gospodinjska ulica 6, 1000 Ljubljana

T: 01 513 66 00

E: kgzs@kgzs.si • S: www.kgzs.si

FB: [@zbornicaKGZS](https://www.facebook.com/zbornicaKGZS)